

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Conșilier la Curtea de Apel București	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris

A B O N A M E N T U L	
Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit.	800 lei
" Avocați	500 "
" Magistrați	400 "
6 luni prețul de sus pe jumătate	

A P A R E O D A T Ț A P E S Ț Ȧ M Ȧ N Ȧ	
In lunile Iulie și August	
apare odată la 2 săptămâni	
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte	

Redacția și Administrația	
București, Artei, 5 și Rahovei, 5	
Lângă Palatul Justiției	
T E L E F O N 13/29	

Anunțăm cu plăcere că distinsul nostru colaborator, d-l avocat C. Stoeanovici, doctor în drept dela Paris, a primit suplînirea catedrei de Drept comercial la Facultatea juridică din București, cursul pentru doctorat, al cărei titular este d-l profesor Toma Stelian. Această numire s'a făcut în urma unei elogioase recomandări a d-lui profesor Stelian către Ministerul de Instrucțiune.

Felicitând călduros pe amicul și colaboratorul nostru pentru bine meritata alegere în persoana sa, ne grăbim a felicita în același timp și pe eminentul profesor, a cărui fericită idee va da înbold suplinitorului d-sale, specializat în studiul dreptului comercial, să mențină la același înalt nivel catedra pe care d-sa o ilustrează.

S U M A R

— Dreptul de corecțiune domestică în fața Curții de Casație, de d-l consilier I. Ionescu-Dolj;

— Cinci ani dela introducerea justiției în Basarabia, de d-l consilier Const. Panaitescu;

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. I: Zoe Căpitan Borcescu cu Dumitra Grigorescu (Chirii. Proprietar sub acelaș acoperământ. Mutare în imobil după promulgarea legii din 1922. Nevoe reală de extindere survenită posterior. Drept la evacuarea chirieșului;

— Idem: Aneta Popescu cu Victoria Belitorian (Acțiune în evacuare cu schimb, din cauza locuinței neîncăpătoare. Nu se admite contra chirieșilor funcționari, pensionari, etc. prevăzuți la § V alin. 6 legea din 1923);

— Casație s. II: Ingner T. Lărg anu, condamnat pentru ultraj (Circumstanțe ușurătoare. Delictul care se pedepsește sau cu închisoare sau cu amendă. În caz când judecătorii dau inculpatului amendă. Cuantumul ei);

— Consiliul Permanent de revizie al Armatei: Isidor Wecker condamnat pentru delictul prevăzut de art. 67 al. 3 c. p. (Ce condițiuni trebuie să îndeplinească un infractor ca să poată beneficia de amnestie?), cu o Notă de d-l avocat Virgil Mora;

— Trib. com Ilfov s. I Soc. an. Carbon cu Soc. generală de asigurare „Dacia-România” (Dacă contractul de asigurare se poate considera încheiat, când Societatea asigurătoare modifică condițiile din ofertă?), cu o Notă de d-l avocat Safr;

— Trib. Olt: C. I. C. Brătianu cu G. Donefski (Manopere dolose de a interupe perimarea. Proba cu martori. Inadmisibilitate. Procurator general. Dacă poate intenta o acțiune de perimare? Dacă are vre o influență asupra acțiunii de perimare schimbarea calității de legatar universal pur și simplu în legatar universal sub beneficiu de inventar?);

— Trib. Gap (Hautes Alpes) (Despre adopțiune și despre drepturile adoptatului în averea adoptătorului), cu o Notă de d-l Prof. D. Alexandresco.

DREPTUL

DE

Corecțiune domestică în fața Curții de Casație

Înalta Curte de Casație secț. II a avut ocazia să se pronunțe de curând asupra delicatei chestiuni a „întinderii sau limitelor dreptului de corecțiune” al părinților, tutorilor, educatorilor în în genere, învățătorilor, stăpânilor, etc. asupra copiilor lor sau a celor puși sub direcțiunea lor educativă, sub ordinele lor.

Creșterea și educațiunea unui copil ridică pentru părinți și educatori, multe, foarte multe probleme și încă din cele mai grave. Una, din cele mai principale din aceste probleme, e cea pedagogică sau aceea a mijloacelor ce educatorul poate întrebuința fața de copil pentru a-l debarasa de ori cari rele inclinări sau obiceiuri și a-i da o bună îndrumare. Aceasta sarcină, devine evident și mai grea când părintele, educatorul sau instructorul are de modelat o fire rigidă, un temperament rebel, insubordonant, impulsiv, nestatornic, vagabond, etc. etc. Ce poate face? Ce mijloace de corecțiune poate întrebuința pentru a impune și menține autoritatea sa? Ce putere are el fără a depăși limitele legii?

Pentru părinți, legea civilă, recunoaște în favoarea lor un drept de corecțiune, care nu e de cât un atribut al puterii părintești. În adevăr, art. 325 și ur. c. civ. cari se ocupă de puterea părintească, impune tatălui și mamei, pe de o parte datoria de a crește și educa pe copil, iar pe de altă parte, le conferă donă drepturi, asupra persoanei copilului: a) dreptul de privighere și de a-l ține lângă ei și b) dreptul de corecțiune.

În baza acestui drept de corecțiune, acordat de

codul civil, pot aceste persoane: părinții și educatorii în genere, să întrebuițeze pedepse corporale, loviri, bătăi, sequestrări, etc.? Aceasta este problema care s'a pus Înalta Curte de Casație s. II, în speță judecată, fiind vorba de un învățător rural, care aplicase o palmă unui elev, pentru că luase o carte dela un altul.

La prima vedere s'ar părea că răspunsul nu poate fi de cât afirmativ, Totuși soluțiunea problemei prezintă două dificultăți: a) prima, e cea cu textele codului civil (art. 329 și urm.) cari se ocupă de dreptul de corecțiune, nu vorbesc de cât de dreptul părinților de a aresta pe copil în cazuri grave, după distincțiunile din acele texte, b) a doua dificultate e cea ce rezultă din termenii art. 301 c. p. în care se spune că: „Nu se socotește injurie dojenirea ce va face un stăpân servitorului său sau un părinte copiilor săi, sau un meșter ori învățător ucenicilor săi“.

E ușor, de înțeles, că dacă autorii codului civil, au limitat exercițiul dreptului de corecțiune al părinților numai la o singură măsură—arestare—ori ce altă pedeapsă corporală intră în cadrul codului penal, după distincțiunile acelui cod; că de asemenea, dacă prin „dojenirea“ de cari vorbește textul art. 301 c. p. se pot înțelege și acte materiale de violență, pedepsele corporale aplicate în numele dreptului de corecțiune, nu mai pot avea nici o atingere cu codul penal.

Dacă legea civilă a înțeles să limiteze dreptul părinților în timpul creșterii și educațiunii numai la măsura arestului, interzicând astfel prin *à contrario* or ce alte măsuri, cum ar fi pedepsele corporale, e o chestiune discutată asupra căreia autorii nu sunt de acord.

Laurent, cu spiritul său critic prin excelență, fără a crede în această limitare a dreptului de corecțiune zice: „*Nos lois proscrivent les coup même à l'égard des forçats; et elles les permettaient à l'égard de l'enfant! Le père n'a qu'un droit d'éducation; or, qui dit éducation exclut les châtiments corporels. Nous allons dire quel est le seul châtiment légal que le code civil admet comme sanction du devoir d'éducation: C'est le droit de détention*“¹⁾.

Baudry-Lacantinerie, pare a împărtăși o părere contrară: „*Par droit de correction, la loi n'entend point parler de ces punitions légères que les père et mère peuvent infliger à leurs enfants, en vertu de leur autorité domestique et dans l'intérieur de la maison. Sur ce point elle s'en remet aux usages et à l'affection des parents.Le droit de correction dont il est question à notre titre est autre chose que le droit de punition domestique. Sous ce nom, le législateur attribue aux père et mère un droit extrêmement rigoureux, qui consiste à faire emprisonner l'enfant...*“²⁾.

1) Principes de droit civil français, vol. IV, pag. 371.

2) Traité théorique et pratique de droit civil, tom. 4, pag. 148, ed. II. De această părere sunt cei mai de seamă autori ca Marcadé, Aubry, etc.

Aceeași incertitudine există și în legislațiunea noastră.

Intre cele două păreri, cea din urmă o credem întemeiată, atât la noi cât și Franța, în sensul că legiuitorul civil consacrand dreptul natural de corecțiune nu a înțeles să se ocupe cu reglementarea lui, sub raportul sancțiunilor educative, ci a crezut că e mai bine să tacă și să lase totul în seama moravurilor, mărgindu-se a prevedea în lege, un singur caz extrem și anume acela când părinții ar avea motive foarte grave de inconduita copilului, caz în care a reglementat *dreptul de arestare*³⁾.

Dacă în genere, tăcerea legiuitorului asupra unei chestiuni, e criticabilă, în cazul de față, e poate laudabilă, căci, pentru epoca în care a legiferat, când drepturile copilului nu erau destul de afirmate a procedat foarte înțelept, nevoind a încadra în texte pozitive de lege, chestiuni atât de discutate ca acelea ale procedeelor pedagogice. Sunt sisteme pedagogice cari admit bătaia în școli, sunt altele cari o proseriu. Ast-fel, școala germană și cea engleză permit bătaia⁴⁾, pe când școala franceză și română o interzic în mod formal⁵⁾. Aceasta nu însemnează însă că legea nu trebuie considerată azi ca incompletă și că nu trebuie introduse dispozițiuni clare ca în alte legi streine.

Această stare de imprecizie a legii a dat naștere la abuzuri. Mulți părinți denaturați, fie sub cuvânt de exercițiu al puterii paterne, sau al dreptului de corecțiune, au comis adevărate crime față de copii lor. În Franța, mai multe cazuri au fost

3) Acest drept este foarte criticat, atât în Franța cât și la noi și aceasta pentru mai multe motive: a) pentru că e o măsură ineficace, de oare ce viciile de care ar suferi un copil în contra căruia s'ar lua această măsură nu pot fi tălmădite pe o deținere de câte zile, săptămâni sau chiar luni. b) pentru că în timpul deținerei ne putându-se face o isolare completă de ceilalți deținuți, de cele mai multe ori, va ieși din închisoare mai corupt, mai stricat din cauza promiscuității. Se cere suprimarea acestui drept și înlocuirea arestului cu înființare de școli speciale de muncă, în care să exceleze măsurile de ordin pedagogic.

Intr'un articol publicat în „Le Journal“ din 7 Martie 1909 deputatul René Besnard, anunță sub proprie semnătură depunerea unui proiect de lege pentru suprimarea din codul francez a dispozițiunilor referitoare la corecțiunea părintească. Vezi și Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, tom. I, pag. 534, No. 1679.

4) Bătaia—ne spune d. I. Botez în interesanta sa lucrare „Aspecte din civilizațiunea engleză”—e permisă în școlile engleze; în școlile germane e permisă și reglementată: legea instrucțiunii din Hessen enumeră toate părțile corpului copilului cari nu pot fi lovite, lăsând o singură parte descoperită: În practică, bătaia nu e întrebuițată de cât foarte rar în școlile engleze (pag. 76 nota 1).

Aceiași afirmațiune o face și I. Tanoviceanu în tratatul său drept penal, vol. II, pag. 208, reproducând pasajii după V. Gréard *Education et instruction*. Enseignement secondaire (pag. 165—167).

5) Art. 74 din regulamentul pentru administrațiunea interioară a școlilor noastre primare rurale din 16 Aprilie 1904 cu modificările aduse până la 1 Iunie 1910 spune: „Pedepsele corporale sunt cu desăvârșire oprite, iar învățătorul care le va aplica, va fi pedepsit după gravitatea culpei“. Vezi „Colecțiunea legilor, regulamentelor“, etc. de d. Stelian Rădulescu—Tormac.

semnalate de presă sub titlu „*d'enfants martyrs*“. Această stare a determinat legiuitorul francez să intervină și să introducă noi măsuri de protecțiunea copiilor.

Încă dela 16 Februarie 1897 se depusese pe biroul Camerei propunerile d-lor Julien Goujon, Henry Cochin și Odilon Barrot. Au mai urmat și altele.

Toate aceste propuneri au făcut obiectul unor strălucite rapoarte: al d-lui de Follville de Bimorel la Cameră și al d-lui Béranger la Senat, rapoarte și propuneri din care a ieșit legea din 19 Aprilie 1898, intitulată: „*Loi sur la répression des violences, voies de fait, actes de cruauté et attentats commis envers les enfants*“⁶⁾.

Alte coduri, cum e codul civil german, au căutat să precizeze ore cum dreptul tatălui, față de copil spunând în art. 1631: „*Tatăl în virtutea dreptului de educațiune, poate exercita contra copilului dreptul convenabil de corecțiune. Tribunalul de tutelă, la propunerea tatălui, trebuie să-i dea sprijin pentru aplicarea de mijloace disciplinare potrivite*“⁷⁾.

De asemenea codul penal italian din 1889 conține dispozițiuni precise asupra „*abuzului cu mijloacele de corecțiune și de disciplină*“.

Art. 390. „*Acel cari abuzând de mijloacele de corecțiune sau de disciplină cauzează o pagubă sau un pericol pentru sănătatea unei persoane supusă autorității sale, sau încredințată lui pentru a-i da educațiune, îngrijire, supraveghere sau pază, sau pentru exercițiul unei profesii sau a unei artă, este pedepsit dela 6—10 luni detențiune*“⁸⁾.

Cu alți termeni, codul italian permite pedepsele corporale, dar nu tolerează abuzul. Codul penal ungar, în art. 313, admite aceeași teorie, însă altfel exprimată: „*Nu se pedepsește infracțiunea, dacă leziunile corporale ușoare au fost cauzate de o persoană care este în drept a aplica corecțiuni, cu ocaziunea exercitărei acestui drept*“⁹⁾.

De asemenea codul civil rus în art. 165 spune ritos: „*Părinții, pentru îndreptarea copiilor îndărătnici și neascultători, au dreptul de a întrebuița*

mijloace de îndreptare casnice. În caz, însă, când aceste mijloace n'ar avea succes, părinții au puterea de: 1) a închide în închisoare publică. pentru nesupunere încăpăținată față de puterea părintească, pentru viața destrăbălată și alte vicii vădite, urmând regulile stabilite în art. 1592 c. p. 2) a da în potriua lor plângere instanțelor judecătorești.“¹⁰⁾

Cât despre textul art. 301 c. p. — text care nu are corespunzător în codul penal francez — credem că nu se referă la loviri sau maltratări, de oarece prin cuvântul „*dojenire*“ nu se poate înțelege și acte materiale, ca tragerea de urechi, o palmă sau alte loviri ușoare, cum s'au crezut de unii, ci numai dojoana prin cuvinte și gesturi.

Din toate cele expuse rezultă că legea noastră civilă nereglementând — cum au făcut alte legislațiuni — dreptul părinților de-a întrebuița față de copii lor în opera de educare mijloace care implică violența, acest conflict rămâne rezolvit la noi după principiile generale.

După aceste principii, ca și după rațiune, cel ce are datoria de a educa, trebuie incontestabil să aibă și un drept de sancțiune; altfel întreaga sa străduință și osteneală în foarte multe cazuri ar deveni iluzorie și aceasta pentru bunul motiv că sunaturi care nu-și fac datoria decât de teama sancțiunii. Art. 301 c. p. nu face decât aplicațiunea acestui principiu în materie de insultă.

Admițând această soluțiune nu înțelegem să aă probăm înființarea bătăi, a schingiurilor sau a sequestrărilor pentru copii, dar înțelegem a admite că sancțiunile în acțiunea educativă pot să consiste din pedepse pedagogice mai blânde sau mai aspre — după împrejurări, — între cari și *pedepsele corporale*. Măsura în care aceste ultime pedepse pot fi aplicate, o dau moravurile și obiceiurile; însă ea are o limită, anume aceea că prin întrebuițarea lor, nu se poate pune în pericol sănătatea sau viața copilului. Apoi o altă condițiune, e aceea că aceste pedepse nu pot fi aplicate decât cu bună voință, fără nici o intențiune rea, din dragostea de-a îndrepta pe copil; altfel lovirile aplicate de părinți, ca și de orice alt educator, nu mai constituie exercițiul dreptului de corecțiune, ele devin nelegitime — cum spune Lizt¹¹⁾ — și cad fără îndoială posibilă, sub sancțiunea art. 238 c. p. care are o aplicațiune generală.

Înalta Curte, prin deciziunea sa, consacră această doctrină recunoscând acest drept de corecțiune părinților, ca o consecință a datoriei lor educative și a autorității disciplinare pe care trebuie s'o exercite asupra copiilor, neputând exista o autoritate fără o sancțiune represivă.

Dar, suprema Instanță, față de insuficiența le-

10) În edițiunea tradusă de Ministerul de Justiție, sub direcțiunea învățatului nostru coleg d. Erbicăanu.

11) *Traité de droit penal allemand* vol. II, pag. 27, II.1

6) Patru idei conține noua lege:

a) Modificarea art. 312 c. p. fr. cu privire la violențele propriu zise contra copiilor (art. 1)

b) Modificarea art. 349—353 c. p. fr. relative la expunerea și abandonul copiilor (art. 2)

c) Modificarea art. 2, din legea din 7 Decembrie 1874, relativă la încredințarea copiilor vagabonzilor sau oamenilor fără căpătăiu (art. 3)

d) Decăderea din puterea paternă a părinților cari ar mai comite abuzuri față de copii lor (art. 4 și 5 din lege).

A se vedea detalii în „*Pandectes francaises*“ tom. 48 pag. 167 și urmât.

7) După traducerea d. Emil Căsoțeanu D-1 D. Alexandresco, învățatul profesor și civilist dela Iași în tratatul său de drept civil mai menționează că ar fi în același sens și Codul spaniol art. 155 și cel prusian art. 86 (D. Alexandresco *Explicațiunile dreptului civil*, vol. I, pag. 463).

8) Garraud.

9) Codul penal ungar, tradus de d. Petrovicu.

gisiatiunei noastre, înțelege să fixeze limitele acestui drept în chiar moderațiunea lui, căci numai în acest caz, spune deciziunea sa, loviturile aplicate copiilor, ar putea fi considerate ca aplicate fără cuget rău, fără intențiune; altfel acele lovituri, ar cădea sub sancțiunea codului penal.

„Considerând, că este necontestat că acei cari sunt investiți, direct sau prin delegațiune, cu autoritatea părintească și anume: tatăl și mama, tutorul, patronul sau învățătorul au un drept de corecțiune domestică asupra copilului, minorului, ucenicului sau elevului, drept care comportă o sancțiune represivă; că pe temeiul acestui drept de corecțiune, codul penal, în art. 301, nu consideră ca injurie, dojenirea făcută de un stăpân servitorilor săi, sau de un părinte copiilor săi sau de un meșter sau învățător ucenicilor săi.“

„Considerând cu toate acestea, că violențele sau căile de fapt exercitate asupra copiilor de către cei investiți cu autoritatea părintească, intră numai atunci în dreptul de corecțiune ce se recunoaște acestora, când ele sunt cu totul ușoare, nu întrec moderațiunea și sunt necesare pentru îndreptarea și educațiunea copiilor, sau pentru menținerea disciplinei, căci în asemenea caz, nu există intențiunea delictuoasă din partea autorilor violențelor, și în lipsa acestui element esențial unei infracțiuni penale, ele nu constituie un delict și nu cad sub prevederile art. 238 c. p.; că din contra, dacă părintele, tutorul sau patronul, abuzând de autoritatea lor, exercită violență sau căi de fapt excesive, cari depășesc limitele corecțiunii și ating sănătatea sau pun în pericol viața copiilor și cari sunt exercitate mai mult sub imperiul mâniei, decât într'un scop de educațiune sau de disciplină, atunci autorii acestor violențe săvârșesc un adevărat delict și devin pasibili de pedepsele edictate de art. 238 și urm. c. p. pentru lovituri și răniri voluntare.“¹²⁾

Astfel înțeles dreptul de corecțiune — cum l'a admis Inalta Curte față cu insuficiența lege, — el se găsește în acord cu doctrina generală, consacrată și de jurisprudență¹³⁾ și de diferite legislațiuni.

12) Decizia No. 1739 din 4 Septembrie 1922, pronunțată sub președinția d-lui Oscar Nicolescu.

13) Instanțele noastre judecătorești, au avut adesea ocaziunea să se pronunțe asupra acestuinei.

a) Judecătoria ocolului Ialomița, prin cartea de judecată din 22 Martie 1904, a hotărât ca faptul unui învățător de a fi aplicat o palmă unei eleve, fără intențiune rea, nu constituie un fapt represiv în sensul art. 238 c. penal; iar faptul că cu aceiași ocaziune a luat-o în răs, cântându-i cu vioara hora miresei, constituie o simplă dojenire care conform art. 301 c. penal nu se pedepsește. (Dreptul No. 35[904].)

b) Judecătoria ocol. Scorțeni (Bacău) prin cartea de judecată din 25 Mai 1911, a hotărât că faptul unui învățător, de a fi dat cu o vargă mai multe lovituri unei eleve, nu e delict, conform art. 238 c. p., lipsind intențiunea, lovirile fiind aplicate ca corecțiune. (Curierul Judiciar No. 54[911], cu nota regretatului C. St. Bossie).

c) Judecătoria ocol. Bălăcița (Mehedinți) prin cartea de ju-

Inalta Curte mai stabilește că dreptul de corecțiune al învățătorilor din școlile publice e mult mai restrâns decât al părinților, distincțiune foarte întemeiată, pentru ei, existând regulamentul școlar — după cum am arătat — care le interzice în mod formal aplicarea de pedepse corporale. Cât despre un învățător privat e de la sine înțeles că el are aceleași drepturi ca părintele care i-a delegat și încredințat dreptul de a se ocupa de educația copilului.

— Insuficiența legii, în privința protecțiunii copiilor, a dat naștere și la noi, ca și în Franța la abuzuri. Noi înșine ca jude-instructor la Ilfov, am instruit cazul unei mame care și schingia copilul legându-l de un pom și bătându-l sub cuvânt că e rău și nu ascultă, până ce la țipetele copilului sosea vecinii să-i-l scoată din mâini!

Astfel de fapte și altele ca acelea citate mai sus, au determinat subcomisiunea de unificarea dreptului penal, din care am onoarea a face parte, a complecta legislațiunea noastră viitoare, introducând și la noi atât dispozițiunile proteguitoare ale legii franceze din 1898, cât și legea relativă la judecarea minorilor în caz de a comite infracțiuni, numită „legea tribunalelor de copii“, care există aproape în toate statele Europei și ale Americii¹⁴⁾.

Pe de altă parte, în dreptul civil, în ante-proiectul de revizuire al codului, relativ la puterea părintească, întocmit de marele nostru profesor și jurisconsult D. Alexandresco, s'a introdus următoarea dispozițiune referitoare la exercițiul dreptului de corecțiune, inspirându-se în bună parte din art. 190 codul Calimach.

„Tatăl și mama pot să-și îndrepte și să-și pedepsească copiii, însă într'un mod cuviincios și

decată din 14 Martie 1912, a judecat că faptul unui învățător de a fi aplicat palma unui elev, nu poate avea caracter culpabil, fiind făcut fără altă intențiune decât aceea de a servi drept mijloace de corecțiune și de a încerca o îndreptare a apucăturilor rele ale copilului năvălit și rău crescut. (Curierul Judiciar No. 24[912]).

d) Curtea cu jurați din jud. Tulcea, a judecat de asemenea că loviturile ce au fost date fără intențiune, când prin decizia No. 27 din 24 Noembrie 1922 a achitat pe învățătorul din comuna O. acel județ, care fusese trimis în judecată pentru că aplicând o corecțiune elevului său Gh. E. Z. — acesta a încetat din viață după 3 săptămâni, dela primirea corecțiunii. Acest învățător a fost însă condamnat cu drept cuvânt la 10.000 lei despăgubiri civile către părinții copilului. Se constatare, că l-a ridicat de urechi și i a dat o palmă și un ghiont în cap, lovituri din cari copilul a căpătat o otită medie, urmată de o meningită. (Dosarul Curței de Casație secț. II No. 3519[922]).

e) Tribunalul Covurlui, în cazul de care s'a ocupat Inalta Curte, constatând din contra că palma dată de învățătorul recurent, a fost dată cu răutate, iar nu ca corecțiune, i-a respins apelul, rămânând astfel, învățătorul condamnat la amendă — iar Inalta Curte, i-a respins recursul judecând că stabilirea intenției unei și a gravității faptului e o cestiune de suverană apreciere a instanțelor de fond, care scapă de sub cenzura Inaltei Curți.

14) Vezi studiul nostru: „O idee nouă în penologie.. Tribunalele de copii 1911. Vezi de asemenea și ante-proiectul codului penal român publicat recent de Ministerul de Justiție.

nevătămător, fără a le putea aplica pedepse corporale, și fără a putea provoca arestarea lor."¹⁵⁾

Câtă doosebire între concepțiunea de azi și cea de altădată asupra acestui drept!?

E de sigur dreptul asupra căruia ideile umanitare și civilizatoare ale timpurilor moderne au exercitat o influență directă!

La Romani, ca la toate popoarele vechi, tatăl avea drept de a abandona pe copilul său a cărui sarcină nu voia s'o aibă, ca pe orice obiect, ce n'ar vroi să păstreze, putea să-l vândă ca pe sclav și putea să-i aplice — de altfel ca și celorlalte persoane aflate sub puterea sa, orice pedeapsă corporală, chiar moartea (*jus vitae necisque*).¹⁶⁾

Toate acestea ar fi după ideile de azi, adevărate crime. Azi orice măsuri de protecțiune a copilului, sunt de aplaudat, pentru că el personifică viitorul familiei, viitorul patriei și al umanității, iar părinții și educatorii e bine s'o știe, că dacă legea le mai permite a avea încă mâna armată, față de copii, aceasta e numai pentru a pedepsi în scop de a corija, iar nu pentru a se răzbuina sau a da curs pornirilor la rele.

IONESCU-DOLJ

Consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție

Cinci ani dela introducerea justiției române în Basarabia

Suntem în preajma datei când se va împlini cinci ani dela importantul eveniment al stabilirii autorităților judecătorești române în provincia dintre Prut și Nistru.

Cu acest prilej cred că e necesar, ca prin câteva constatări generale, să arătăm structura juridică în puterea căreia funcționează instituția, care, mai mult ca oricare alta, era așteptată de populațiunea moldovenească, ce ani dea rândul a fost lipsită de ceiace numim cuvântul dreptății¹⁾.

Pentru magistrații numiți la 15 Octombrie 1918, sau care au venit în urmă și au rămas, sunt ani de sbucium și speranță, pe lângă munca intensă plină de entuziasm.

Dar asupra rodniciei activității a magistraturei, din această parte de țară, nu ne vom opri acum, ea poate forma subiectul unei examinări separate.

Și pentru a ne ține pe o linie de comparație cu ceiace se petrece în restul țării întregită, se impune să începem cu expunerea a două fapte, cu totul particulare pentru Basarabia juridică:

a) Distribuirea justiției s'a îndeplinit din primul moment numai în limba română, printr'o împrejurare norocoasă, despre care vom vorbi în treacăt mai la vale, spre deosebire de ceiace vedem că se petrece în celelalte ținuturi, în cari graiul și scrisul românesc au de luptat, chiar până azi, din greu semn pentru cei cu răspundere de slăbiciune și toleranță neertată.

b) Un alt fapt este, că dintre provinciile cu legislație străină, ce am moștenit, singura în care a pătruns unele din legile românești ale vechiului regat este Basarabia, pe când acest lucru n'a fost posibil aiurea, dintr'un spirit acut de opunere rău înțeles, nici măcar pentru a asigura organizarea judecătorească română.

Cu toate că avem aceste două fapte caracteristice, afirmăm categoric că justiția întâmpină aici piedici necunoscute în altă parte, din pricina legislației lipsită de sistemă și unitate.

1. Când prin decretul-lege pentru organizarea justiției în Basarabia din 9 Octombrie 1918, s'a hotărât să nu se schimbe nimic din legile ruse, cari erau în vigoare, s'a avut în vedere pe lângă un interes social, și unul particular.

Interesul social era să nu se turbure ordinea și viața juridică a poporului basarabean, prin introducerea dintr'odată a legilor din vechiul regat.

Cât pentru interesul particular, acesta nu era mărturisit fățiș, dar din discuțiunile ce au avut loc, reeșea că susținătorii legilor fostei stăpâniri erau animați în realitate nu de superioritatea acestor legi, asemănate cu legile române, pe care nu le știau decât din auzite, ci pentru că erau deprinși cu cele ruse, cu limba și interpretarea fostelor instanțe judecătorești.

Iar dacă ne referim la argumentul invocat în sprijinul apărării ordinii juridice ce se presupune că există în rândul populațiunei, și acesta era șubred, când se lua în considerație numai legile ruse, cari nu erau cunoscute așa cum se credea, fiind cu totul străine de sufletul și obiceiurile Moldovenilor.

Un singur cuvânt convingător era în favoarea tezei vajnicilor apărători ai legilor ruse, faptul că aceste legi îngăduiau toate normele vechi de drept din Moldova, când Basarabia a fost supusă puterii rusești și acest lucru are importanța lui dintr'un anumit punct de vedere.

În vechiul regat se știe, că atunci când s'a efectuat marea operă a unificării și codificării legislației, nu s'a ținut socoteală aproape deloc de toate legile cari avuseser cândva aplicațiune în cele două principate, nici de viața și obiceiurile populațiunei în materia dreptului. Legiuitorul din acea vreme, grăbit cum a fost pentru a ajunge la scopul propus, s'a călăuzit de teoriile școlii de drept raționaliste, fără să ție seama de trecut și a adus în țară instituții noi, care în practică au dat mult de lucru jurisprudenței pentru a le acomoda după circumstanțele locului.

Tot așa se pare că era o greșală dacă legile vechiului regat de plano erau decretate pentru Basarabia, fără restricțiune, căci toată acea legiuire veche, clădită în deosebi pe obiceiul pământului, ar fi dispărut.

De altfel, sub împărăția rusească nu s'a întrebuintat de legiuitor procedeul eșit din regulile școlii istorice a dreptului, cu evoluțiunea lui, printr'o legiferare activă, ci a recurs, preocupat cum era de politica lui de stat absolut, la un sistem pasiv, lăsând în vigoare în dreptul privat legiuirea ce exista în Basarabia alături de cea rusă.

Justiția rusă aflându-se în fața acestei situațiuni juridice, se înțelege că nu se împăca cu dispozițiile unei legiuri anahronice și obliga populațiunea să se apropie pe cât era cu putință de legile scrise rusești. Încât legiuirea veche dacă s'a mai păstrat și se întâlnește, aceea o datorim tăriei poporului moldovean, iar nu studiului și cercetărilor prin organele oficiale, cari nu ne-au lăsat o contribuție cât de neînsemnată pentru strângerea obiceiurilor pe voloste (plasă), sau pe județ, ce ar fi servit la deslegarea pricinilor în deosebi în materie de succesiune.

15) Vezi această parte din ante-proiect publicat în «*Trîbuna juridică*» anul III No. 18, 19 și 2 din 15 Mai 1920.

16) Paul Fr. Girard — *Manuel élémentaire de droit romain*, pag. 134.

1) Vezi: Moldova dintre Prut și Nistru sub imperiul rus, Dr. P. Cazacu, revista «*Viața Românească*», No. 6/923, p. 380.

Instanța judecătorească, care dădea mai multă atenție litigiilor basarabene era Senatul Cărmuitor din Petrograd (Casația); când ne scoborâm la cele inferioare, cum a fost și tribunalul regional din Chișinău, acestea nu veneau cu nimica nou, totul se lua aproape deagata, dealtfel cam ca în toate materiile, dela Senatul Cărmuitor.

Justiția românească a căutat să cunoască cu amănuntul tot ce se putea lămuri în direcțiunea aplicărei legiurilor băștinase și cu părere de rău a constatat o lacună de jurisprudență a instanțelor de fond. Lipsa aceasta de jurisprudență mai este și rezultatul unei organizări puțin democratice a justiției rusești.

2. La 22 Octombrie 1918, după ce instanțele judecătorești române au început lucrările s'au izbit de urmările împrejurărilor protivnice de mai înainte și cari se rezumau: avocații cu oarecare cunoștință și experiență de drept vechiu basarabean s'au retras în corpore; magistrații după lungi desbateri au făcut la fel, până când și funcționarii judecătorești erau grăbiți să se ducă dela ocupațiile lor, și atunci magistrații noi numiți, cea mai mare parte din vechiul regat, au croit drum nou spre o operă de lucrare constructivă, fără să aibă pe alocuri cel puțin urme de justiția precedentă. Pe lângă aceasta, acei care părăsise slujba justiției înțrețineau o atmosferă, în jurul noii schimbări, nu tocmai binevoitoare.

Desigur că firul care se rupsesse așa de brusc, nu s'a putut cu ușurință relua. Au fost în primele momente unele ezitări explicabile, au fost încercări de tot soiul și amestec de principii, până s'a prins, nu practica judecătorească, ce de multe ori se formează alături de lege și care poate varia în aceeași țară, dar chipul specific de tălmăcire pentru a cunoaște scopul prescripțiilor pozitive. Și pe această cale operațiunea întreprinsă a trebuit să dureze mai mult; legile nefiind toate traduse, neștiința limbei ruse și altele, erau cauze care ne țineau pe loc. Ceiace însă a fost util pentru a ajunge la țintă, am descoperit.

În adevăr, la baza interpretării legilor de judecătoreii ruși predomina două reguli: una de practică, prin subordonarea obligatorie a instanțelor inferioare, deciziunilor Senatului Cărmuitor din Petrograd, și altă regulă, de pură teorie, prin noua concepție a legilor ruse, mare parte luate dela Germani.

Pe lângă aceste două condițiuni necesare pentru a pătrunde în secretul de împărțire a dreptății rusești, mai vine și tendința magistraților ruși de a nu se referi la vechiul drept basarabean, tendință provenită cu osebire dintr'un spirit ostil a tot ce era păstrat în această provincie, ca reflex continuu al sufletului moldovenesc și al variatelor probleme și contradicții din legiuirea veche, pe care nu le puteau deslusi din lipsa unor texte precise și a unor comentarii cu detalii evolutive dela origina lor romano-bizantină.

Judecătorii români, înainte de toate, au încercat să se debaraseze de acea supunere imperioasă a jurisprudenței Senatului Cărmuitor Rus, ale cărui deciziuni s'a stabilit au același rol ca la noi, de îndrumare și unitate de interpretare, fără nici o îndatorire legală, de cât acea morală pentru instanțele de fond.

Apoi, fără voe, au introdus în aflarea voinței legilor ruse, din concepția legilor române, aduse din occident. Deși cele două concepții au diferențe fundamentale, de oarece e de ajuns să menționăm din legile ruse diviziunea locuitorilor în clase, cu anumite prerogative de care se bucurau, totuși ambele aceste concepții în linii generale s'au armonizat și ne-au dus la bune consecințe practice.

Dealtminteri, chiar Instanța Supremă în Rusia se referea la legile și doctrina din occident, mai cu seamă cea franceză, în lipsă de texte din legile ruse. Și acum, dela unire, Curtea noastră de Casație, a recurs la codul civil român, probabil fiindcă conține dispoziții de bază din codul civil francez.

Rămâne în al treile rând, lucrarea cea mai importantă săvârșită de instanțele române în sângea depusă pentru a se da mai multă atenție și a se studia legiuirea veche, băștinasă.

Dacă luăm hotărârile judecătorești din primii ani al funcționării justiției românești și discuțiunile cari au avut loc, întâlnim o pronunțată înclinațiune spre legiurile vechi moldovenesti. Această înclinațiune, firească, pentru motivul că se raportă la dreptul roman, a mers așa de departe încât ajunsese că legile vechi se invocau în toate materiile, nu mai cunoștea o margină. Exemplu puternic în această privință este controversa născută asupra *transmiterii și modificării dreptului de proprietate imobiliară*. S'au pronunțat multe hotărâri, și unele tribunale aveau jurisprudența fixată, că actele juridice de această natură, între țărani, trebuiesc rezolvite și supuse legiurilor vechi și obiceiului, cu toate că avem legi speciale ca aceia a notariatului rus și a stărilor țărănești, cari statornicesc expres formele solemne după care urmează să ne conducem. A venit în cele din urmă înalta Curte de Casație și Justiție care a curmat indoiala și discuțiunea, restabilind principiul legilor speciale și inclusiv a codului civil rus, cu cerința actului notarial și întărit pentru orice înstrăinare în genere de avere nemiscătoare, înlăturând prin aceasta obiceiul și legiuirea veche.

Dar dacă s'a produs un exces de aplicațiune a legiurilor vechi și a obiceiului, de autoritățile judecătorești române, într'o materie guvernată categoric de legile ruse, acest exces a folosit pentru alte chestiuni și a readus cu energie pe planul întâi preferința legilor basarabene, în mișcarea comerțului juridic, iar dispozițiunea legiitorului rus din 1828, așa de meșteșugit formulată, de a se aplica legile ruse exclusiv în ipoteza când cele vechi sunt necomplete sau confuze, să capete un înțeles mai conform cu interesele sociale.

De aici se vede, că din faptul aplicațiunii paralele a celor două legiuri: rusă și veche moldovenească, a învins, odată cu stăpânirea românească, ideia legiitorului rus.

Ideia aceasta însă întâmpină greutăți, peste care nu se poate trece, oricâtă silință lăudabilă se pune de magistrați, fiindcă terenul este cât se poate de arid și la fiecare pas se ridică câte o indoială, care aduce cu sine și descurajare.

Astfel, lucru pare clar când se spune să aplicăm legile și obiceiurile vechi basarabene. Dar care sunt aceste legi și mai ales obiceiuri nu se arată nicăeri precis. Ori e știut, că un bun judecător numaf atunci va fi mulțumit de soluția și hotărârea sa, cu cât argumentele pe care se întemeiază sunt trase din rândueli de lege luminose statornice.

Intr'o țară, cu organizare bună juridică, vom avea ordine în păturile cele mai adânci ale poporului, dacă măsurile cari se iau sunt mai puțin puse la indoială și nu rezultă dintr'o născocire a celui interesat, parte sau judecător.

În special, socotesc, în drept, să ne ținem de teoriile noi, să ne ferim a evoca vremurile când ceiace era nescris forma lege. Viața din ultimii ani e așa de complexă în manifestările ei, moravurile sunt așa de schimbate, încât fiecare mișcare a omului în societate trebuie să se lovească de un principiu de lege pozitiv.

A lăsa această intensă viață, ce se desfășoară, să se conducă într-o lature numai ca aceia a dreptului civil de regule nescrise, înseamnă a compromite desăvârșit ordinea juridică, care imperios reclamă să se așeze în spirite ca rezultat al unui litigiu purtat.

Ori aceasta se petrece în Basarabia. De bună seamă, avem pe Armenopol și Donici, dar acestea nu sunt legi, ci manuale de consultat.

Apoi prescripțiile lor cată să fie interpretate, pentru a nu ajunge la greșeli, în strânsă legătură, pe lângă obiceiul pământului, cu dreptul roman și bizantin. Suntem deci chemați a aplica, pentru spețele concrete de azi, novelele lui Justinian și a împăraților din Bizanț.

Oricine-și poate închipui ce reprezintă aceste principii de mai bine de 1400 ani, pentru un factor social ca judecătorul, făuritor al unei soluțiuni reale.

Pentru știința dreptului munca interpretului e frumoasă, în practică însă rezultatele sunt reduse la hotărâri ce se contrazic, la controverse spinoase și la urmă la o nedumerire generală destul de periculoasă. Așa nu de mult s'a susținut că *dreptul de protimisis* nu era cunoscut pentru imobile urbane în Basarabia; pentru imobile rurale și moșii se crede că nu este nici o discuție. Ce importantă chestiune în practică pentru siguranța tranzacțiunilor și a creditului public în general.

În materia dreptului civil putem spune că se plutește în necertitudine. Această nesiguranță o întâlnim nu numai când e vorba de dreptul cutumier basarabean, dar, cum este în sudul Basarabiei (jud. Cahul și Ismail) este nedumerire în privința aplicațiunei a celor două coduri civile: rus și român.

Dacă acuma eșim din haosul legiurilor vechi basarabene și ne raportăm la legile române cari au pătruns în Basarabia, aici avem iarăși unele controverse care se puteau evita dacă nu era opunerea dâră a juriștilor basarabeni și se lăsa să se procedeze mai chibzuit cu acest însemnat act al legiuitorului român.

Astfel ce este mai simplu ca odată cu introducerea codului comercial român, să avem și procedura lui, adică cea civilă română. Totuși s'a încercat să se arate, și sunt instanțe judecătorești care s'au pronunțat, că procedura civilă rusă se va aplica și afacerilor comerciale. Chestiune importantă și ușor de deslegat când s'a adus codul comercial. Se așteaptă să se pronunțe și Instanța Supremă.

S'a mai adus în discuțiune pentru codul penal român, că nu poate fi considerat în vigoare în Basarabia, de oarece n'a fost promulgat și publicat.

Din această sumară analiză, rezultă evident, că dacă pentru celelalte ținuturi nu se simte nevoie de unificare legislativă, fiindcă deocamdată au o legislație pozitivă înființată, în Basarabia este o chestiune de primul ordin ce se impune tuturor celorlalte în materia dreptului privat. Semnalul pentru acest mare monument juridic pornește tot de aici ca o necesitate de viață.

Să nu se peardă din vedere că nu e suficient să avem un drept public sigur, e neapărată nevoie ca și multe interese civile să fie bine îndrumate. Valoarea dreptului privat e de mult recunoscută.²⁾

Se cere, prin urmare, o reformă legislativă, la care să se lucreze intensiv și bine cumpănit, pentruca să vedem, cât mai curând, înlăturată anomalia juridică ce dăinuiește în Basarabia.

Constatările acestea, cunoscute de aproape de mâinitorii dreptului în provincia de dincolo de Prut, după cinci ani de justiție românească, cuprind în sine nu

atât o critică, ci mai degrabă o dorință vie a unuia din magistrații ce au participat zi de zi la distribuirea justiției în acest interval de timp, pentruca la împlinirea celor cinci ani ce vor urma, să putem zice că mergem cu încetul spre *idealul de justiție*, de care vorbește un ilustru civilist francez,³⁾ având ca normă o singură lege românească.

CONST. PANAITESCU

Consilier la Curtea de Apel din Chișinău

28 Septembrie 1923.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 20 Aprilie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Zoe Căpitan Borcescu cu Dumitra Grigorescu

Decizia No. 409

Chirii. — Proprietar sub acelaș acoperământ. — Mutare în imobil după promulgarea legii din 1922. — Nevoie reală de extindere survenită posterior. — Drept la evacuarea chiriașului.

Legiuitorul din 1922, nu a limitat beneficiul de extindere acordat proprietarilor prin art. 2 lit. c, numai la proprietarii cari în momentul promulgării legii locuiau sub acelaș acoperământ cu chiriașii, ci acest drept trebuie acordat și proprietarului mutat în imobil posterior acestei date, dacă nevoile sale de familie au survenit în mod normal și sunt reale.

Curtea,

Ascultând cetireă raportului făcut în cauză de d-l consilier Miclescu, pe d-nii av. Xenii și Petrovici pentru recurentă și pe d-l av. Georoceanu pentru intimată și

Deliberând,

Asupra recursului introdus de către Zoe Căpitan Borcescu cu autorizația soțului ei, Căp. Em. Borcescu, în contra sentinței civile No. 1099/922 a Trib. Ilfov, secția I c. c.

Având în vedere motivul de recurs astfel formulat :

„Greșită interpretare și aplicarea a art. 2 al. c din legea chirilor din 14 Aprilie 1922.

„Intimata ocupă imobilul în virtutea prelungirii forțate a locațiunei sale prevăzută de legea chirilor din 14 Aprilie 1922.

„Prin urmare dreptul său de locațiune astfel cum se exercită azi este născut, reglementat și supus condițiunilor acestei legi, tot timpul cât ea este în vigoare.

„Această lege îmi dă și mie proprietar prin art. 2 al. c, pentru cazul când locuiesc un apartament în acelaș imobil cu chiriașul, dreptul de a obține evacuarea lui spre a mă putea folosi de o locuință mai potrivită nevoilor mele.

„Nici din cuprinsul legii și nici din debaterile parlamentare sau expunerea de motive nu reese că intenția legiuitorului ar fi fost să acorde acest drept numai proprietarilor cari la data punerii în aplicare a legii se aflau în această condițiune și că acest drept n'ar fi fost recunoscut și acelora, cari ulterior și din cauze independente de voința lor, se găsesc în cursul aplicațiunei acestei legi, în situațiunea prevăzută prin art. 2 al. c.

„Dovadă că sensul și spiritul legii este altul decât cel înfățișat prin sentința atacată cu recurs, sunt însăși dispozițiunile legii, care prevede, că fiecărui copil mai mare de zece ani i se cuvine o cameră, drept care poată să nască și în cursul aplicării legii, precum și aceia, care autoriză eva-

3) Henri Capitant, Introduction à l'étude du droit civil, 1923 pag. 35.

2) Ihering, Lupta pentru drept.

cuarea chiriei pentru adăpostirea rudelor de sânge evacuate prin efectul acestei legi.

„Interpretarea dată deci de Tribunal exclude aplicațiunea acestor dispozițiuni ale legii și prin aceasta chiar se dovedește că ea este dată în contradicție cu spiritul și textul general al aliniatului c din art. 2.

„Este evident, că Tribunalul a făcut o greșită interpretare și aplicare a art. 2 al. c din noua lege și deci recursul urmează a fi admis cu spese“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă, că recurenta, — în calitate de proprietară, întemeindu-se pe disp. art. al. c al legii din 14 Aprilie 1922 pentru prelungirea contractelor de închiriere a chemat în judecată pe intimata, ca chiriașă, spre a fi obligată a evacua apartamentul ce-l ocupă sub același acoperământ în imobilul din București, situat în str. Francmazonă No. 47 bis, pe motiv că acest apartament este necesar pentru locuință familiei recurente; ;

Că această acțiune a fost respinsă de către Tribunal, care, constatând că recurenta și soțul ei au intrat în sus menționatul imobil, — în care ocupa două camere, — în urma expulzării în Octombrie 1921 a unei alte chiriașe, — deci posterior punerii în aplicare a zisei legi, — a motivat că, întrucât la data punerii în aplicare a legii, dânsii nu locuiau în acest imobil, nu pot beneficia de disp. art. 2 lit. c din lege, care ar fi aplicabil numai proprietarilor, care ar îndeplini condițiunile prescrise de acest text, la data promulgării legii ;

Având în vedere că recurenta a susținut înaintea Trib., că dreptul acordat de lege proprietarilor de a se extinde în propriul său imobil nu este limitat de condițiunea că numai la data promulgării legii proprietarul să fi locuit sub același acoperământ cu chiriașul său, a cărui evacuare proprietarul ar cere-o pentru necesitățile familiei sale, iar azi susține prin motivul de recurs, că Tribunalul, prin soluțiunea dată, a interpretat și aplicat greșit art. 2 lit. c din lege ;

Considerând că prin art. 2 lit. c din legea în discuțiune se prevede, că proprietarul care locuind el însuși o parte din imobil și având restul imobilului închiriat va putea evacua pe chiriaș, dacă apartamentul sau camerele ocupate de proprietar sunt neîndestulătoare pentru nevoile imperioase ale familiei, sau pentru căpătuirea copiilor, conform codului civil, socotindu-se ca necesare proprietarului camera de lucru și câte o cameră de fiecare membru al familiei care trece vârsta de zece ani ;

Considerând că din nimic nu rezultă intențiunea legiuitorului de a limita beneficiul acestei dispozițiuni numai în favoarea proprietarilor, cari la data promulgării legii ar locui sub același acoperământ cu chiriașul lor așa că, o restricțiune în această privință nu este admisibilă ; că tot ceiace a voit legiuitorul să împiedice, în aplicațiunea acestei dispozițiuni de favoare pentru proprietari, a fost creierea unei situațiuni juridice cu intențiunea de a îndepărta pe chiriași, dar necesitățile reale ale proprietarului survenite chiar ulterior promulgării legii, cum ar fi mutarea proprietarului în unul din apartamente, urmată apoi de nevoi de familie, cari în mod normal au putut surveni mai târziu cu creșterea copiilor, întoarcerea dela studii, căpătuirea lor, toate acestea dacă au o existență sinceră, reală, pot îndreptăți pe proprietar a exercita dreptul prevăzut pentru el în art. 2 lit. c ;

Că deci, în specie, constant fiind că familia recurente compusă din patru persoane în vârstă mai mare de zece ani ocupă numai două camere în imobilul, în care locuiește sub același acoperământ cu intimata, urmează, că numai prin greșită interpretare și aplicare a art. 2

lit. c din lege Tribunalul a respins acțiunea în evacuare a recurente ;

Că astfel fiind motivul de recurs este întemeiat și ca atare recursul cată a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, ca-sează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 17 August 1923

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Aneta Popescu cu Victoria și N. Belitorian

Decizia No. 840

Acțiune în evacuare cu schimb, din cauza locuinței neîncăpătoare. — Nu se admite contra chiriașilor funcționari, pensionari etc. prevăzuți la § V alin. VI legea din 1923.

In cazul când chiriașul face parte din categoriile de chiriași prevăzuți la § V alin. VI legea din 1923, proprietarul său cu locuință neîncăpătoare, nu-l poate evacua dându-i în schimb casa pe care o ocupă, astfel cum prevede § V aliniatul penultim, deoarece legiuitorul a acordat acestor categorii de chiriași protecția din § V alin. VI, atât când e vorba de o acțiune în evacuare, cât și atunci când este vorba de un schimb de locuință.

Prin urmare, în speță, instanța de fond comite o omisiune esențială neexaminând situațiunea de văduvă pensionară invocată de chiriașă și care-i dă dreptul de a nu fi obligată la schimbul de locuință.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Niculescu, pe d-l av. B. Sepeanu în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l av. Constantinescu în combateri și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Aneta I. Popescu în contra sentinței No. 683, dată de Tribunalul Ilfov secția IV-a c. c. în proces cu Victoria I. Belitorian și Nicolae Belitorian personal și ca soț pentru autorizare ;

Văzând motivele II de casare :

«Violare de lege, am dovedit că sunt văduvă pensionară și deci după lege nu pot fi evacuată, totuși nici prima instanță și nici Tribunalul n'a ținut seamă de această a mea apărare».

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care se constată că intimații Victoria Belitorian și Nicolae Belitorian personal și ca soți pentru autorizare, întemeindu-se pe art. 1 § V aliniatul V din legea dela 5 Aprilie 1923, a chemat în judecată pe Aneta Popescu spre a fi obligată a evacua imobilul ce-l ocupa ca chiriaș, dându-i în schimb casa lor în care locuiesc, pe motiv că le este neîncăpătoare ;

Că, instanța de fond, constatând că intimații intră în categoria proprietarilor prevăzuți de art. 1 paragraful 5, alin. 5 și că au oferit în schimb recurente locuința lor ce nu le era încăpătoare, a admis acțiunea, motivând că, la schimbul de locuință chiriașul nu putea opune excepțiunile prevăzute de paragraful 5, alin. II, deoarece ele sunt de strictă interpretare și nu se aplică decât la cazurile de evacuare întemeiate pe dispozițiunile art. 1 de sub același paragraf ;

Având în vedere că recurenta pretinde prin motivul

de casare că fiind văduvă, pensionară, nu poate fi evacuată, ca chiriașe, din imobilul ce ocupă, deoarece ce intră în excepțiunile prevăzute de alin. 2 din lege dela 6 Aprilie 1923, care se aplică și atunci când proprietarul care locuiește într-o casă a sa, și nu i este încăpătoare, voințe a se muta într'un alt imobil al său (alin. 5, paragraful 5);

Considerând că prin legea din 5 Aprilie 1923, legiuitorul, în dorința de a face încă un pas spre normalizarea raporturilor dintre proprietari și chiriași, a recunoscut proprietarilor dreptul de a-și evacua pe chiriași în anumite condițiuni;

Că, în acest scop, art. 1, paragraful 5 alin. 1, dispune că, proprietarii chiriași sau tolerați se pot muta în casa lor, cu condițiunea de a da în schimb celui evacuat în aceeași localitate locuința lor, afară de cazul când au fost adăpostiți provizoriu undeva;

Că, însă, legiuitorul ținând seamă că criza locuinței dăinuiește încă și că este un număr mare de chiriași cari prin situațiunile lor n-ar putea face față chiriilor de li se pretinde, a adus acestui drept al evacuării o restrângere, și anume, a exceptat dela evacuarea anumite categorii de chiriași, limitativ anumerate sub alin. 2 al paragrafului 5, printre care figurează și funcționarii Statului, văduvele de război, etc.

Considerând că paragraful 5 al legii se ocupă mai departe în alin. 5 și de proprietarul care locuiește în o casă a sa și nu i este încăpătoare și dispune că el se poate muta într'un alt imobil al său care este închiriat, dând în schimb chiriașului casa ce o locuiește el;

Considerând că, deși această dispozițiune, introdusă pe cale de amendament, este așezat în lege în urma aliniatului 2 care cuprinde excepțiunile la regula stabilită în alin. 1, după care proprietarul care este chiriaș sau tolerat se poate muta în imobilul său, evacuând pe locatarul lui, totuși nu se poate deduce de aici că acelea excepțiuni nu s'ar aplica și în cazul prevăzut de alin. 5 de oarece, pe de o parte, nu este admisibil ca legiuitorul să fi voit să dea mai multe drepturi proprietarului care locuiește o casă a lor, decât proprietarilor cari, sunt tolerați sau chiriași, și cari prin aceasta, au o situațiune mai rea ca acelor dintâi; iar, pe altă parte, reese din expunerile de motive și din desbaterile parlamentare că, legiuitorul a voit să protejeze pe funcționari, pe pensionari, și pe ceilalți prevăzuți în alin. 2, apărându-i de evacuare, protecțiune de care ei trebuie prin urmare, să beneficieze, fie că acțiunea de evacuare este intentată de un proprietar chiriaș sau tolerat, fie că este pornită de un proprietar care locuiește propriul său imobil;

Considerând, dar, că proprietarul care exercită acțiune în evacuare în temeiul art. 1, paragraful 5 alin. 5, neputând a-și evacua pe chiriași exceptați de legiuitorul prin aliniatul 2, instanța de fond a examinat dacă chiriașul pârât intră sau nu în această excepțiune;

Că, așa fiind, Tribunalul, în speță, examinând numai situațiunea proprietarului, și neținând seamă și de calitatea de văduvă pensionară invocată de recurentă în apărarea sa, în contra acțiunii de evacuare intentată de intimată, a nesocotit intenția legiuitorului și a violat art. 1, paragraful 5 din legea dela 6 Aprilie 1923, pronunțând o sentință casabilă;

Că, deci motivul de recurs este fondat, și recursul urmează a se admite;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul făcut de Aneta I. Popescu și casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 26 Martie 1923

Președenția d-lui C. NICULESCU, Consilier

Deciz a No. 836

Circumstanțe atenuante. — Delictul care se pedepsește sau cu închisoare sau cu amendă. — În caz când judecătorii dau inculpatului amenda. — Cuantumul ei.

Deși cu aplicația art. 60 c. p. judecătorii pot schimba pedeapsa închisorii în amendă al cărei cuantum nu este fixat de lege, totuși nu se poate susține acelaș lucru când legea prevede în mod alternativ, sau închisoarea sau amenda, cum este în art. 183 c. p., caz în care judecătorii nu pot depăși maximul amenzii de 200 lei prevăzută de acest articol.

Curtea,

Luând în cercetare recursul făcut de ing. Th. Lărgeanu contra sentinței No. 1720/922, a trib. Teleorman secția II-a.

În prezența recurentului care se referă la motivele depuse la dosar.

Ascultând pe d-l procuror Al. Dem. Oprescu în concluziuni.

Deliberând,

Aupra motivului de recurs:

«Violarea disp. categorice ale art. 183 c. penal, care da latitudinea judecătorilor, ori să aplice închisoarea, ori amenda în limitele prevăzute de art. 183, adică până la maximul de 200 lei.»

Având în vedere că prin sentința supusă recursului, No. 1720/922 Trib. Telorman secția II-a a respins ca nefondat apelul făcut de recurentul ing. Th. Lărgeanu contra cărții de judecată penală a judecătoriei ocol I rural T. Măgurele, prin care fusese condamnat la 1000 lei amendă, în baza art. 183 din codul penal;

Considerând că, potrivit art. 183 din codul penal, cei culpabili pentru delictul de ultragiu prevăzut de acest articol, sunt pedepsiți în mod alternativ, sau cu închisoare dela 15 zile până la 2 luni, sau cu amendă dela 50 până la 200 lei;

Considerând, în speță, că întrucât instanța de fond a găsit că delinquentul merita nu închisoarea, ci pedeapsa amenzii, ca în nici un caz nu putea da o amendă mai mare decât cea prevăzută de lege, — 200 lei;

Că, dacă în legea noastră penală, pedeapsa amenzii este mai ușoară decât cea a închisorii și dacă judecătorii pot, prin acordare de circumstanțe ușurătoare, să schimbe pedeapsa închisorii în amendă, al cărei cuantum nu e fixat de lege, nu se poate susține acelaș lucru când legea prevede în mod alternativ, sau închisoarea sau amenda, cum este în art. 183 cod penal, caz în care judecătorii nu pot depăși maximul amenzii de 200 lei prevăzută de acest articol;

Că, dar, motivul de recurs este întemeiat și decizia supusă recursului urmează a fi casată, trimițându-se afacerea la un alt tribunal, spre judecare, fără a mai fi necesar de a discuta și celelalte motive de recurs;

Pentru aceste motive admite recursul, casează sus numita sentință, Trib. Teleorman s. II etc.

— **PATRU ANI DE DECANAT**, de Dem. I. Dobrescu, fost Decanul Baroului Capitalei, care cuprinde *Panegiricile, Cuvântările, Deciziunile și Articolele referitoare la profesiunea de avocat și la Barou. Prețul 50 lei.*

Consiliul Permanent de Revizie al Armatei

Audiența dela 15 Martie 1923

Președinția d-lui General GH. PANGRATI

Recurent Isidor Vecsler

Decizia No. 74

Amnestie. — Militar. — Ce condițiuni trebuie să îndeplinească pentru a putea beneficia de amnestie? — Art. 1 al. a din decretul-lege 2009/920. — Art. 198 al. 2 cod. just. militare.

Pentru ca un infractor să poată beneficia de amnestie trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni: 1) Să fie locuitor din vechiul regat; 2) în momentul comiterii infracțiunii să nu fi fost sub arme sau să fi îndeplinit vre-un serviciu în armată; 3) infracțiunea să se fi săvârșit până la data încheierii armistițiului general; 4) să fie dintre acele prevăzute de art. 198 al. 2 c. just. militare și art. 67, 68 al. 3, 77 și 78 c. pen. și 5) să nu fi dat loc la o hotărâre definitivă.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l Maior Săndulescu Gh.; s'a ascultat d-l comisar regal, în concluziuni, pentru respingere și apărarea în desvoltarea motivelor de casare.

Consiliul, deliberând,

Asupra motivului I:

I. „Violarea înaltului decret de amnestie No. 2009/920.

„Recurentul a fost condamnat de Consiliul de război numai prin violarea decretului de amnestie No. 2009/920 și, prin urmare, sentința urmează a fi anulată fără trimitere, pentru următoarele două considerațiuni:

a) „Faptul prevăzut de art. 67 alin. 3 c. p. este amnestiat pentru toți aceia cari nu îndeplineau în fapt vre-un serviciu în armată, sau nu era sub arme, la data săvârșirii lui.

„In speță, recurentul nu era nici sub arme, nici nu îndeplinea vre-un serviciu în ostire la data când se pretinde că ar fi comis faptul imputat, întrucât, conform legiilor militare, el era șters din controale pentru o lipsă dela unitate mai mare de 90 zile.

„Or, conform art. 52 alin. 2 din C. J. M., toate faptele săvârșite de un militar, posterior ștergerii sale din controale, se consideră ca fiind comise de un civil, fiind de competența tribunalelor ordinare. In acest sens este jurisprudența constantă a Consiliului de revizie, a Curții superioare de justiție militară, precum și a Inaltei Curți de Casație, dintre deciziunile căreia cităm decizia No. 2418 din 10 Mai 1922.

„Prin urmare, din acest prim punct de vedere, acțiunea deschisă împotriva recurentului, urmează a fi declarată stinsă pe baza amnestiei.

b) „Din întrebarea de culpabilitate și din actele de instrucțiune, rezultă că recurentului i se impută faptul de a fi ajutat autoritățile ocupante în strângerea recoltei anului 1918, dată care nu putea fi decât posterioră lui 1 Iulie 1918, ziua demobilizării ostirei române.

„Cum recurentul aparținea unui vechi contingent, demobilizat la acea dată și cum situațiunea sa militară este găsită în regulă, urmează că, în nici un caz la acea dată el nu mai avea calitatea de militar, și prin urmare și din acest punct de vedere trebuia declarat amnestiat.”

Având în vedere Decretul-lege No. 2009/920;

Considerând că, potrivit art. 1 alin. a din acest decret, sunt amnestiate infracțiunile nedescoperite încă sau în curs de cercetare, instrucțiune sau judecată, fără să fi dat încă loc la hotărâri definitive, și cari sunt prevăzute în articolele 193 alin. 2 C. J. M., precum și în art. 67, 68 al. 3, 75, 77 și 78 c. pen., infracțiuni cari s'ar fi săvârșit, până la data încheierii armistițiului general 11 Noembrie 1918 st. n.), de către locuitorii din vechiul

regat, cari în momentul comiterii acelor infracțiuni nu erau sub arme, nici nu îndeplineau în fapt vre-un serviciu în armată;

Considerând, că după cum rezultă din acest articol, condițiunile necesare pentru ca un infractor să poată beneficia de amnestia acordată prin acest decret, sunt următoarele:

a) Infractorul să fie locuitor din vechiul regat;

b) In momentul comiterii infracțiunii, infractorul să nu fi fost sub arme, nici să nu fi îndeplinit în fapt vre-un serviciu în armată;

c) Infracțiunea să se fi săvârșit până la data încheierii armistițiului general (11 Noembrie st. n. 1920);

d) Infracțiunea să fie din acele prevăzute de art. 198 al. 2 C. J. M., sau de art. 67, 68 al. 3, 75, 77 și 78 cod. penal;

e) Infracțiunea să nu fi dat loc la o hotărâre definitivă contra infractorului;

Că, acestea fiind condițiunile, urmează a examina dacă recurentul Isidor Vecsler le îndeplinește în totul pentru ca să poată beneficia de amnestie;

Considerând că din sentință se constată că numitul s'a născut în comuna Piatra Neamț și domiciliază în Brăila, deci este locuitor din vechiul regat;

Considerând că în ce privește rămânerea lui în teritoriul ocupat, autoritatea militară l-a considerat, după cum rezultă din foaia matricolă dela fila 56 a dosarului, cu situațiunea în regulă, fiind milițian, rămas bolnav la domiciliu, conform instrucțiunilor ministeriale No. 3499 bis, lit. I, deci în afară de orice răspundere penală;

Că, așa fiind, prin regularea din punct de vedere penal a situațiunii lui militare, autoritatea militară a înlăturat pedeparte faptul de dezertare la inamic, care ar fi trebuit să i se impute, iar pedealta s'a considerat dispensată de serviciul militar al lui pentru tot restul de durată a războiului, posterior rămănerii lui în teritoriul ocupat;

Că, într-o asemenea situație, urmează a admite că din momentul rămănerii lui sub ocupațiunea inamicului, recurentul nu mai era sub arme, și nici nu mai îndeplinea în fapt vre-un serviciu în armata română, fiind, după cum trebuie caracterizat față de declarațiunea autorității militare, considerat ca un simplu cetățean dispensat, după un timp oarecare de mobilizare, de obligațiunile serviciului militar;

Că, prin urmare, recurentul îndeplinește și condițiunea a doua cerută prin citatul decret de amnestie;

Considerând, în ce privește condițiunea dela punctul c, că, deși în întrebarea de culpabilitate se spune că faptul s'ar fi petrecut în timpul războiului 1916—1918, ceiace ar însemna că până la finele anului 1918, totuși, dat fiindcă inamicul a fost alungat din țară încă din luna Octombrie acel an, și că la 11 Noembrie 1918 st. n. a intervenit armistițiul general, urmează că, dela această dată recurentul a încetat, prin forța lucrurilor, continuarea crimei perpetue pe care o comitea și care i-a atras condamnatiunea;

Că, așa fiind, el îndeplinește și această condițiune a decretului de amnestie.

Considerând, în ce privește celelalte două condițiuni, că faptul imputat recurentului a fost calificat și pedepsit conform art. 68 alin. 3 c. pen., care este prevăzut anume în decretul de amnestie, și că, până la data de 4 Mai 1920, când s'a publicat decretul nu intervenise contra recurentului o hotărâre de condamnare definitivă, urmează că și din aceste puncte de vedere el beneficiază de amnestie, și așa fiind, motivul e întemeiat și trebuie admis, iar sentința cată să fie anulată, fără trimitere, și fără a mai cerceta celelalte motive,

Pentru aceste motive, Consiliul, în virtutea legii, admite recursul, etc.

Președinte (ss) *General de brigadă Pangrati Gh.*

Membrii (ss) *Colonel Botescu I., Colonel Chiriac C., Maior Săndulescu Gh., Maior Bădulescu M.*

Grefier (ss) *Dobrescu Gh. I.*

NOTA. — Este știut că, în primăvara anului 1920, au intervenit două decrete-legi prin care erau declarate amnestiate o lungă serie de infracțiuni, și anume Decretul-Lege Nr. 1547/9 Aprilie 1920 și Decretul-Lege No. 2009/4 Mai 1920.

Primul se ocupa exclusiv de faptele săvârșite de persoanele mobilizate în timpul războiului european, cărora li se adăugau și indivizii rechiziționați, precum și aceia cari au ajutat armata, în operațiunile sale, sub orice formă, și cât de puțin. De exemplu, au fost amnestiați sătenii, cari au cărat o căruță de pietre la facerea tranșelor. Acest prim decret-lege îmbrățișa infracțiunile comise până în ziua de 9 Aprilie 1920.

Cel de al doilea decret No. 2009 ierta faptele comise de toți locuitorii țării, până la data încheierii armistițiului general (11 Noembrie 1918). În mod eronat, acest al doilea decret a fost interpretat de unii ca privind numai pe civili, cu excluderea foștilor militari, fiindcă nu trebuie să se considere că, existau însemnate deosebiri între beneficiile celor două decrete, ultimul fiind mult mai larg.

În adevăr, art. I al Decretului 2009 spune că vor beneficia de amnistie *toți locuitorii* vechiului regat cari, în momentul comiterii infracțiunii, nu erau sub arme, nici nu îndeplineau, *în fapt*, vre-un serviciu în armată.

Deasemenea, prin raportul adresat Suveranului, ministrul justiției de pe atunci, spune că: „ceea ce interesează este dacă, în momentul comiterii faptului, infractorul avea în realitate calitatea de militar sau dacă el figura nominal în armată. De aceea, pentru infracțiunile numărate la art. I, vor beneficia de amnistie, nu numai aceia cari nu au fost sub arme, și nici nu au făcut vre-un serviciu în armată, în războiul mondial, ci și aceia cari, de și mobilizați, fusese demobilizați, la data comiterii infracțiunii sau prin vre-o împrejurare oare-care, nu îndeplineau în fapt, vre-un serviciu în armată la acea dată”.

Atât din textul precis al legii, cât și din explicitul raport al ministrului reese, cum nu se poate mai limpede, că ultimul decret de amnistie se aplică nu numai civililor, ci și foștilor mobilizați, cari, la data comiterii infracțiunii, nu îndeplineau în fapt, vre-un serviciu în armată.

Prezentându-se Consiliului permanent de revizuire al armatei, speța aceasta, ea a căpătat, cum de altfel era de așteptat, soluțiunea cea dreaptă și legală. Prin decisiunea de mai sus, înalta instanță militară analizează pe larg și do-

cumentat condițiunile pe care trebuie să le întrunească un infractor, ca să beneficieze de amnistia decretată prin legea din 4 Mai 1920.

VIRGIL MORA

Avocat

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I COMERCIALĂ

Audiența dela 7 Iunie 1923

Președinția d-lui I. PETRESCU, Judecător

S'c. An. „Carbon” cu Soc. G'rală de Asigurare „Dacia-România”
Sentința No. 367

Poliță de asigurare. — Clauza că contractul de asigurare devine perfect din momentul acceptării ofertei de către societatea asigurătoare. — Modificarea ofertei. — Acceptarea de către ofertant. — Dacă contractul de asigurare s'a putut încheia.

Dacă este adevărat că din termenii § 3 de sub cap. IV și § I de sub cap. III din condițiunile generale de asigurare, rezultă că contractul de asigurare devine perfect prin faptul acceptării ofertei de către societatea asigurătoare, apoi nu e mai puțin adevărat că polița trebuie să cuprindă aceleași elemente și aceleași condițiuni cari au fost scrise în ofertă în momentul semnării ei de ofertant, pentru ca acordul de voință să se facă și contractul să fie perfect. Orice modificări aduse ofertei de societatea asigurătoare formează o nouă ofertă și contractul nu se poate forma decât în momentul în care această nouă ofertă a fost acceptată de primul ofertant.

În fapt, constatându-se că oferta originală ca și polițele de asigurare emise de societatea de asigurare intimată au fost modificate și s'a pus condițiuni noi, necunoscute de societatea oponentă în momentul semnării ofertei, contractul de asigurare nu s'a putut încheia.

Societ. oponentă „Carbon” prin adv. Safir, intimată soc. „Dacia-România” prin adv. Oncescu.

Tribunalul,

Având în vedere opozițiunea făcută de societatea anonimă minieră „Carbon” prin petiția înreg. la No. 29554 din 4 August 1922, în contra sentinței acestui Tribunal No. 406[922, pronunțată în ziua de 2 Iunie 1922 ;

Având în vedere susținerile părților orale, concluziunile scrise, depuse la dosar, cum și actele și lucrările dela dosar ;

Având în vedere că din actele prezentate și aflate în dosarul cauzei și din debaterile urmate se constată în fapt următoarele : Societatea anonimă minieră „Carbon” dorind să asigure în vederea incendiului atât mina sa de lignit din com. Aninoasa, jud. Dâmbovița, cât și clădirile, mașinăriile și întreaga instalațiune minieră aflate în Valea Popii, com. Șotânga-Dâmbovița, s'a adresat agenției societății generale de asigurare „Dacia-România” din Târgoviște, făcând două oferte, una cu data de 14 Oct. 1921, privitoare la mina de lignit din com. Aninoasa, în care cerea să fie asigurată pentru suma de 2.348.200 lei și a doua cu data de 7 Noemb. 1921, privitoare la clădirile, mașinăriile și întreaga instalațiune minieră aflate în Valea Popii, com. Șotânga-Dâmbovița, pentru suma de lei 1.643.000, ambele pe termen de 7 ani, arătând în oferte tot ceia ce înțelege să asigure și în contra căror evenimente înțelege să se asigure, plătiind cu această ocaziune suma de lei 1000, adică câte 500 lei pentru fiecare ofertă, soc. „Dacia-România” a emis polițele de asigurare No. 656978 și 659337, cea dintâi cu data 17 Oct. 1921 și

a doua cu data 12 Noemb. 1921, polițe cari au fost refuzate de soc. an. minieră „Carbon“, care a refuzat să plătească și primele de asigurare, pe motiv că polițele conțin condiții noi neprevăzute în oferte. În urma acestui refuz, Societatea „Dacia-România“, a chemat în judecată pe Societatea Anonimă Minieră „Carbon“, cerând ca aceasta să fie obligată a-i plăti sumele mai sus specificate, formând obiectul celor trei acțiuni conexe;

Având în vedere că Societatea „Dacia-România“ prin reprezentantul său, a susținut că întrucât Societatea a acceptat oferta Societății „Carbon“ și a emis polițele de asigurare, contractul dintre părți a devenit perfect potrivit dispozițiilor prevăzute în cap. IV al. III din condițiunile generale de asigurare, și Societatea este în drept a reclama plata primelor, ofertantul ne mai putând să-și retragă oferta;

Considerând că dacă este adevărat că din termenii paragrafului 3 de sub cap. IV și paragrafului 1 de sub cap. III din condițiunile generale de asigurare — cari spun: cap. IV paragraful 3 „Primirea unei asigurări se dovedește prin emiterea poliței care se va subscri de Direcțiune etc.“ și cap. III paragraful I care spune: „Contractul (polița) de asigurare se face în scris pe baza declarațiunilor asiguratului în ofertă“, rezultă că contractul de asigurare devine perfect prin faptul acceptării ofertei de către Societatea asiguratore, apoi nu este mai puțin adevărat, că polița trebuie să cuprindă aceleași elemente și aceleași condițiuni cari au fost scrise în ofertă în momentul semnării ofertei de ofertant pentru ca acordul de voință să se facă și contractul să fie perfect. Orice modificare adusă ofertei de către Societatea asiguratore formează o nouă ofertă făcută de aceasta din urmă și contractul nu se poate forma decât în momentul în care această nouă ofertă, a fost acceptată de primul ofertant;

Având în vedere că dacă comparăm originalele celor două oferte cu No. 43 și 46 semnate de Societatea Anonimă Minieră „Carbon“ la 14 Octombrie 1921 și 7 Noembrie 1921, cu polițele No. 658976 și 659337 emise de Soc. de Asig. „Dacia-România“ pe baza acestor oferte, se constată că în aceste polițe sunt prevăzute sub titulatura „Condițiuni speciale“, condițiuni noi neprevăzute în oferte și cari nu au fost cunoscute de Soc. Anon. Minieră „Carbon“ în momentul semnării ofertei, cum și modificări ale ofertei, făcute de societatea asiguratore posterior semnării ofertei de către soc. „Carbon“, condițiuni și modificări cari au făcut în fapt imposibilă primirea polițelor de către Soc. Anon. Minieră „Carbon“;

În adevăr dacă examinăm ambele polițe de asigurare, vedem că sub capitolul „Condițiuni speciale“ scrise de mână, la No. 2 (pag. 7) stă scris: „Depozitul de carbid de calciu nu poate fi mai mare de 15 kgr. și trebuie a se păstra în vase solide de fier închise ermetic instalate în localuri separate etc.“;

Această condițiune, este o condițiune nouă necunoscută de Soc. Anon. Minieră „Carbon“ în momentul semnării ofertei și neprevăzută în oferta originală depusă de Soc. „Dacia-România“ la dosar;

Având în vedere că la această obiecțiune reprezentantul Soc. „Dacia-România“ a răspuns că această condițiune este o condițiune mai ușoară față de condițiunile inserate în ofertă (cap. I paragraful I) „Măsuri de prevedere în general“ și anume că permisiunea ce se dă Soc. „Carbon“ de a ține 15 kgr. de Carbid, este un avantaj, întrucât față de ofertă n'ar fi avut dreptul să țină de loc, așa că nu se poate plânge de o situație mai bună;

Având în vedere că dispozițiunile paragraf. 1 de sub cap. I: „Condițiunile speciale de asigurare“ intitulat „Măsuri de prevedere în general“ și cari se referă la „rămășițele materialelor de orice fel cari pot lua ușor foc“ nu se pot referi și la depozitul de carbid al soc. anon. Miniere „Carbon“, care a înțeles să fie în clădirea asigurată și mai mult, a înțeles să se asigure și contra riscurilor exploziilor de carbid, căci la No. 21 din întrebările depe ambele oferte, în care Societatea de Asigurare întreabă cum este luminat stabilimentul, răspunsul Societății „Carbon“ este: petrol, carbid, electricitate, iar la întrebarea 28 lit. c., care întreabă dacă se cere asigurarea și pentru alte explozii, se răspunde de Societatea „Carbon“, „Explozii de materiale inflamabile (benzină, păcură, etc.)“; deci se vede că societatea „Carbon“ a înțeles să fie asigurată de orice fel de explozii;

Că dacă ar fi să admitem, că condițiunile speciale din ofertă s'ar referi și la depozitul de Carbid al soc. „Carbon“, apoi Societatea „Carbon“, sau ar fi trebuit să desființeze depozitul său de carbid și ca consecință să înceteze lucrul în mină unde se lucrează numai cu lămpi de carbid, sau să mențină mai departe depozitul care i este absolut necesar, și atunci asigurarea ar fi devenit iluzorie pentru ea, întrucât neobservarea vreuneia din condițiunile speciale, face ca asiguratul să fie decăzut din dreptul de a reclama vre-o indemnitate în caz de incendiu;

Având în vedere pe de altă parte că însăși oferta originală a fost modificată posterior semnării ei de ofertant, de către Societatea de Asigurare „Dacia-România“, care în oferta No. 46 a tăiat de sub răspunsul dat de soc. „Carbon“ de întrebarea No. 28 lit. c. cuvintele „și explozibile (dinamită, capse etc.)“, scriind cu cerneală roșie în dreptul lui „nu se primește“.

Că astfel fiind constatându-se în fapt că oferta originală No. 46 a soc. „Carbon“ a fost modificată și că polițele de asigurare emise de Societatea de Asigurare „Dacia-România“ figurând condițiuni noi necunoscute de Societatea „Carbon“ în momentul semnării ofertei, modificări și condițiuni cari au determinat pe Societatea Anonimă Minieră „Carbon“ să refuze primirea polițelor, fapt care nu s'a constatat de societatea reclamantă, rezultă că contractul de asigurare nu s'a putut încheia și ca consecință nici obligațiunea Societății Anonime Miniere „Carbon“ de a plăti primele, nu a putut lua naștere;

Că astfel fiind, opozițiunea Societății „Carbon“ devine fondată și urmează a fi admisă, respingându-se ca nefondată acțiunea Societății Generale de Asigurare „Dacia-România“.

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată și apreciind, Tribunalul le fixează la suma de una mie Lei.

Pentru aceste motive Tribunalul admite opozițiunea făcută de Soc. Anon. Minieră „Carbon“ și respinge ca nefondată acțiunea intentată etc.

(ss) I. Petrescu; A. Boboc.

NOTA.—Societățile de asigurare au totdeauna inserată în condițiunile generale tipărite pe polița de asigurare, clauza prin care contractul de asigurare devine perfect, după ce ofertantul a făcut oferta, prin simplul fapt al emiterei poliței.

În consecință societățile de asigurare urmăresc primele de asigurare chiar dacă ofertantul nu mai înțelege să se asigure, pentru că nu i-ar

conveni condițiile înserate în poliță, adică în contractul de asigurare.

Tribunalul Ilfov s. I comercială prin sentința de mai sus, la această clauză a societății de asigurare, în mod foarte juridic, face aplicațiunea principiului contractelor prin ofertă și confirmare, și ca atare pentru ca polița de asigurare să fie considerată ca o confirmare a ofertei făcute, trebuie să cuprindă aceleași elemente și nici o modificare a condițiilor din ofertă; altfel polița care conține vre-o modificare a condițiilor din ofertă, ca în speța noastră, trebuie să fie considerată ca o ofertă nouă și nu constituie un contract perfect până când ofertantul nu o acceptă.

ARTHUR SAPHIR

Avocat

TRIBUNALUL OLT

Audiența dela 18 Dec. 1922

Președinția d-lui G. VASILIU, Judecător

C. I. C. Brătianu cu G. Donefschi

Sentința comercială No. 37

Perimare. — Manopere dolosive de a întrerupe perimarea. — Proba cu martori. — Inadmisibilitate.

Procurator general. — Dacă poate intenta o acțiune de perimare?

Legatar universal pur și simplu. — Schimbarea calității lui în legatar universal sub beneficiu de inventar în perioada ce a precedat acțiunea de perimare. — Dacă are vre-o influență asupra acțiunii de perimare? — Art. 900 cod. com. și 257 pr. civ.

1. Proba cu martori este inadmisibilă pentru a se dovedi că termenul de perimare a curs din cauza manopereilor dolosive întreprinse de părât în cererea de perimare.

2. Un procurator general poate face o acțiune de perimare, căci perimarea este un act de administrație, iar nu de dispoziție.

3. Schimbarea calității reclamantului în cererea de perimare din legatar universal pur și simplu în aceea de legatar universal sub beneficiu de inventar, în perioada care a precedat acțiunea de perimare, nu poate avea nici o influență asupra perimării.

Reclamantul prin d-l avocat I. A. Tomescu, părâtul prin d-nii adv. N. Polichron și S. Zăgănescu;

Tribunalul,

Având în vedere că prin petiția înreg. la No. 7350 din 20 Martie 1922, D-l C. I. C. Brătianu, legatarul universal sub beneficiu de inventar al def. Al. Iliescu, a cerut perimarea acțiunii intentată de D-l G. Donefschi din Slatina, contra def. Al. Iliescu, acțiune care face obiectul dosarului No. 2481 din 1912, al acestui Tribunal, pentru motivul că dela data de 27 Ianuarie 1921, când acest proces s'a suspendat și până la 20 Martie 1922 a trecut un an fără ca părâtul să fi mai făcut vre un act de procedură conform art. 903 c. com. afacerea fiind de natură comercială;

Având în vedere cererile și susținerile părților;

Asupra primului motiv invocat de părât cum că a fost în tratative de împăcare cu D-l C. I. C. Brătianu, și că acesta din urmă a întreprins manopere dolosive spre a-l face să creadă că vor cădea la pace, de a-l îndepărta dela acte de diligență în privința procesului și a se împlini astfel termenul de perimare, cerând a i se admite dovada cu martori spre a dovedi acest lucru;

Considerând că părâtul nu accentuează ce anume fapte concrete din care să reiasă dolul — voește a dovedi și deci

diu acest punct de vedere proba cu martori nu este admisibilă; dar chiar dacă s'ar dovedi că ar fi existat astfel de tratative de împăcare pentru stingerea procesului, acestea nu întrerup perimarea; (In acest sens Cas. S. III 4 Ianuarie 1912, *Jurisprudența Română* 3,910 pag. 41).

Că astfel fiind, dovada cu martori se găsește inadmisibilă și se respinge ca atare.

Asupra celui de al doilea motiv că cererea de perimare este făcută de d-l avocat Belet, în baza unei procuri cari nu i da dreptul la aceasta;

Având în vedere că cererea de perimare de față este făcută de d-l Alex. Belet în baza procuri generale dela dosar, prin care are dreptul a face orice fel de acțiuni, a plede, a se apăra, etc.;

Considerând că pentru a cere perimarea unei acțiuni, un procurator nu are nevoie de o procură specială, ci poate face acest lucru în baza unei procuri generale (Cas. I, 101/96, B. C. pag. 886);

Căci perimarea prin esența ei, nu este un act de dispozițiune, ci unul de administrație. (Vezi *Planio* V. 3 pag. 700).

Că, deci, acțiunea este făcută de o persoană bine autorizată, iar motivul invocat se respinge ca nefondat.

Asupra motivului invocat de părât și bazat pe faptul că reclamantul a făcut cererea de perimare de față în calitate de legatar universal sub beneficiu de inventar, iar în acțiunea a cărei perimare se cere s'a judecat cu d-sa în calitate de legatar universal al def. Al. Iliescu, deci că nu ar fi identitate de persoană din punctul de vedere juridic;

Având în vedere că din lucrările dela dosar se constată în fapt următoarele:

D-l Gh. Donefschi cu petiția înreg. la No. 15756 din 28 Mai 1912 a intentat acțiune înaintea acestui Tribunal contra def. Al. Iliescu pentru plata sumei de lei 100.000 afacere care s'a scos dupe rol la data de 3 Decembrie 1913.

Între timp survine mobilizarea anului 1916 și moartea lui Alexandru Iliescu care a instituit legatar universal asupra întregii averi pe d-l C. I. C. Brătianu.

La data de 16 Februarie 1918 d-l Donefschi a cerut deschiderea dosarului introducând în cauză pe d-l Const. I. C. Brătianu în calitate de legatar universal al defunctului Al. Iliescu, afacere care a avut mai multe amânări și la data de 27 Ianuarie 1922, când s'a suspendat;

Având în vedere că în acest interval de timp d-l C. I. C. Brătianu s'a aflat în perioada de deliberare și în care timp părâtul Gh. Donefschi nu a alesat nici odată și nici nu a cerut să facă dovada sau dovedit că reclamantul a acceptat fie în mod expres fie tacit succesiunea ca legatar universal pur și simplu;

Având în vedere că în tot acest interval de timp nu a intervenit vre-o hotărâre judecătorească provocată de vre-un terț care să-l fi condamnat pe reclamant ca legatar universal pur și simplu;

Că ulterior d-l Const. I. C. Brătianu a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar și în această calitate a făcut cererea de perimare de azi;

Considerând, că în drept, moștenitorul beneficiar este ca și cel ce a acceptat pur și simplu, proprietar definitiv și irevocabil al tuturor bunurilor succesiunii și efectele acestei transmisiuni se produc în mod retroactiv dela data deschiderii succesiunii, iar beneficiul de inventar nu are alt efect decât acela de a modifica situația moștenitorului fie în calitate de creditor sau debitor al succesiunii, fie față de terții ce ar avea pretențiuni cu privire la un bun succesoral;

Că în atari condițiuni patrimoniul defunctului rămâne ca o personalitate juridică deosebită de patrimoniul moștenitorului, iar această dublare a personalității din punctul de vedere al patrimoniilor durează atâta timp cât raporturile constând în pretențiuni din partea sau contra succesiunii, nu sunt complet lichidate;

Considerând de asemeni că beneficiul de inventar nu este o situație excepțională de cât pentru succesori legitimi, cari prin natura chemării lor ca succesori la persoana lui, «de-cu-jus» sunt în mod normal ținuti «*ultra vires*» de datorile succesiunii, întrucât prin acceptarea pur și simplu, transmisiunea moștenirii absoarbe patrimoniul defunctului în patrimoniul moștenitorului, căci cât privește pe succesori universali testamentari ei sunt prin natura chemării lor succesori

la bunuri și obligați la plata datoriilor numai «intra vires bonorum» sub condiția de a face inventar înainte de intrarea în posesia bunurilor, cu alte cuvinte efectele care pentru moștenitorul legitim decurg dintr-o declarațiune formală de acceptare sub beneficiu de inventar, pentru cel testamentar decurg din însăși chemarea sa și independent de orice declarațiune formală;

Având în vedere că d-l Constantin I. C. Brătianu a fost introdus în proces, în timpul perioadei de deliberațiune mai înainte de a fi făcut declarațiunea de acceptare fie pur și simplu, fie sub beneficiu de inventar;

Considerând că, dacă toți au drept a-și îndrepta pretențiunile lor ce le-ar avea contra succesiunii în contra moștenitorului chemat care nu s'a pronunțat și care se abține dela orice act cu privire la moștenirea ce-i este deferită, acest drept nu se poate exercita de cât în contra moștenitorului legitim, căci numai ei sunt continuatorii personalității juridice a defunctului, iar în ceiace privește pe succesori neregulați și testamentari (Legatari universali cum este în speță d-l C. I. C. Brătianu), ei nefiind decât succesori la bunuri cum s'a spus mai sus, nu pot fi acționați de către terți decât în virtutea principiului «bona non sunt nisi deducto aere alieno», adică în limita bunurilor stăpânite în ce privește pe cei neregulați, iar când este vorba de cei testamentari, dacă li s'a făcut predarea legatului sau dacă titlul de legatari le-a fost judecătorește recunoscut;

Considerând că în perioada ce a precedat acțiunea de perimare, părătul G. Donefschi nu a dovedit că d-l Const. I. C. Brătianu s'a aflat în altă situațiune decât aceea a legatului universal în termenul de deliberare și nici că titlul de legatar îi fusese recunoscut;

Considerând că astfel stând lucrurile în drept, rămâne de văzut dacă în instanța de perimare, deosebirea aceasta între calitatea de legatar universal și cea de legatar universal sub beneficiu de inventar, se poate ține în seamă și dacă influențează, rezolvarea în pozitiv sau negativ a acțiunii de perimare;

Considerând că cele spuse mai sus în privința acestei deosebiri își au locul mai ales în acțiunea de fond unde instanța este chemată să acorde drepturi unui terțiu în contra succesiunii și la care succesiunea va fi ținut să le achite într-un caz eventual în limita activului succesiunii sau și cu din averea lui proprie după cum va fi legatar universal sub beneficiu de inventar sau pur și simplu, iar în această acțiune, în care nu se cercetează nimic altceva decât dacă părătul a făcut sau nu vre-un act de procedură contradictoriu înăuntrul termenului prevăzut de lege, pentru instanța de judecată este indiferentă modalitatea de pur și simplu sau de beneficiar de inventar sub care reclamantul ar fi primit succesiunea și în care ar fi făcut cererea de perimare de față, fiind suficient numai dacă reclamantul de azi este tot persoana care continuă pe defunctul Al. Ilescu și care a figurat în acțiunea de fond ce se cere a se perima;

Având în vedere că cererea de perimare este introdusă de reclamant bazat pe lipsa de diligență a părții adverse care a lăsat să treacă un an dela ultimul act de procedură;

Considerând că după dispozițiunile art. 903 cod. com. termenul de perimare în materie comercială este de un an pe jumătate ca cel prevăzut de art. 257 pr. civ.;

Considerând că perimarea are de scop a face să nu se eternizeze procesele, lucru de mare interes social;

Considerând că din referatul făcut în cauză și din actele dela dosar se constată că dela 27 Ianuarie 1921 data suspendării procesului dintre reclamant și părăt și până la 20 Martie 1922 data introducerii acțiunii de perimare de față, părătul nu a mai făcut în cauză uici un act de procedură cu caracter contradictoriu, deci timp de peste un an de zile;

Că astfel fiind acțiunea de fond introdusă de părătul Gh. Donefschi contra def. Al. Ilescu și continuată contra d-lui C. I. C. Brătianu legatarul universal al celui dintâi se găsește perimată, iar cererea de perimare fondată și cată a fi admisă ca atare;

Văzând și dispozițiunile art. 1169, 1170 c. c. și 146 pr. civ.;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător C. C. Osiceanu, Tribunalul respinge ca neadmisibilă proba cu martori cerută de reclamantul Gh. Donefschi, admite cererea de perimare etc.

(ss) Gh. Vasiliu, C. C. Osiceanu.

TRIBUN. GAP (Hautes-Alpes)

9 Aprilie 1922

Adopțiune. — Rezerva copilului adoptat. — Donațiune făcută de adoptator înainte de adopțiune. — Nu este revocată de drept prin adopțiune, în sensul art. 960 c. civil (836 c. civ. rom.). — Reducerea de către adoptator a donațiunii anterioare adopțiunii. — Art. 350, 920 c. civil (315, 847 c. civ. rom.) și art. 1094 c. civ. fr. (neprodus de legiuitorul român).

Instituție contractuală anterioară adopțiunii. — Reducerea ei în folosul adoptatului. — Căsătoria adoptatorului în urma adopțiunii. — Dreptul copilului adoptat la beneficiul art. 1098 c. civil (939 c. civil român).

1. Adopțiunea nu atrage revocarea de drept, în sensul art. 960 c. civil (836 c. civ. rom.), a donațiunilor făcute de adoptator.

2. Adoptatul având însă, în succesiunea adoptatorului, aceleași drepturi pe care le are și un copil legitim, este în drept, spre a-și obține rezerva legală, să facă a se reduce la partea disponibilă în urma morții adoptatorului, toate donațiunile între vii emanate dela acest din urmă, nu numai cele posterioare, dar chiar și cele anterioare adopțiunii.

În zadar s'ar obiecta că contractele nu pot să atingă drepturile câștigate mai înainte și că, după art. 960 din codul civil (836 c. civ. rom.), donațiunile nu sunt revocate decât pentru survenire de copii; căci adopțiunea, pe de o parte, nu este un contract ordinar, ci un act al stărei civile, cârmuit de principii proprii: între altele, de art. 350 c. civil (315 c. civ. rom.) și de legile relative la succesiuni, la care ne trimete textul de mai sus; iar pe de altă parte, fiind vorba, în speță, de o cerere în reducere a unei donațiuni, care, sub mai multe puncte de vedere, se deosebește de revocare, art. 960 din codul civil (836 c. civ. rom.) nu poate fi aplicat cazului de față.

3. În consecință, este supusă reducerei, din partea adoptatului, instituția contractuală pe care adoptatorul ar fi făcut-o soțului său, prin contractul de căsătorie, înainte de adopțiune; iar dacă adoptatorul s'a căsătorit în urma adopțiunii, adoptatul va avea drept la beneficiul art. 1098 c. civil (939 c. civ. rom.), acest text fiind aplicabil nu numai copiilor născuți dintr-o căsătorie anterioară, dar și copilului adoptat. (Recueil des sommaires).

NOTA. — Toți autorii, afară de Marcadé, care cu ocazia unei consultațiuni, publicată în Sirey, 52. 1. 180 urm., revine asupra primei sale opinii (III, 735—737, pag. 614 urm., ed. a 6 a), sunt de acord pentru a decide că adopțiunea nu atrage, de drept, în sensul art. 836 c. civ., revocarea donațiunilor făcute de adoptator, această revocare ne având loc decât prin survenirea, în urma donațiunii, a unui copil legitim sau legitimat, fie acest copil născut chiar în urma morții tatălui său. (Vezi Aubry et Rau, IX, § 560, pag. 204 și 205, text și nota 20. ed. a 5 a; Zachariae, Handbuch des französischen Civilrechts, IV, § 719, pag. 429, nota 12, ed. Crome; Planiol, III, 2664, in fine; Colin et Capitant, III, p. 807 și alți autori citați în tom. IV, partea I-a, al coment. noastre, pag. 484, nota 1, precum și în Dalloz, Nouveau code civil annoté, I, art. 350, No. 23, etc.). Vezi și Cas. fr., Sirey, 52. 1. 178 urm.

Cu toate acestea, dacă revocarea donațiunii ar

avea loc, prin survenirea unui copil legitim adoptatorului, adoptatul s'ar folosi de această revocare, când ar veni la succesiunea adoptatorului. Aubry et Rau, *loco cit.*, pag. 205, nota 20, *in fine*; Zachariae, *op. cit.*, III, § 530, pag. 503. Iată cum se exprimă acest din urmă autor: „Wenn jedoch einmal derartige Schenkungen durch die Geburt eines leiblichen Kindes widerrufen werden, so kommt der Widerruf auch dem Adoptivkinde zu statten“. Vezi și Dalloz, *op. cit.*, No. 24.

Punctul al doilea din sentința trib. este însă mai delicat. Cum că copilul adoptat are drept la rezervă în succesiunea lăsată de adoptator, aceasta este neîndoelnic, pentru că el moștenește pe adoptator, ca și cum ar fi născut din căsătorie (art. 315 c. civ.). Prin urmare, el este moștenitor rezervatar al adoptatorului, iar rezerva lui este aceea pe care ar avea-o un copil legitim. Vezi autorii citați în tom. IV, partea I-a, al coment. noastre, pag. 525, nota 3, la care trebuie să adăugăm, Planiol, III, 3058; Colin et Capitant, III, p. 704; Baudant, II, 674, p. 314, etc. Art. 806 din codul italian este expres în această privință (art. 91 din legea bulgară asupra succesiunilor dela 1890).

Divergența s'a ivit însă asupra consecințelor acestui principiu.

Astfel, după Delvincourt (*Cours de code civil*, I, pag. 257, 258, nota 5, ed. din 1834), legea nu conferă drepturi adoptatului decât asupra succesiunii adoptatorului. Or, bunurile dăruite de acest din urmă, fie înainte, fie în urma adopțiunii, sunt în mod irevocabil eșite din patrimoniul lui și nu mai fac parte din succesiunea lui; prin urmare, adoptatul n'are nici un drept asupra lor, el neputând să exercite acțiunea în reducere, pentru complinirea rezervei sale de cât asupra bunurilor legate de adoptator prin testament. Legiuitorul ar fi lăsat anume acestui din urmă dreptul de a face donațiuni, pentru a pedepsi pe adoptat de ingratitudine sau de relele sale purtări.

Alții disting însă între donațiunile anterioare și cele posterioare adopțiunii, numai cele din urmă fiind reductibile, nu însă și cele dintâi. Adopțiunea, zic acești autori, nefiind decât un efect al voinței părților contractante, adoptatorul nu poate să nimicească drepturile, pe care, de bună voie și în mod irevocabil, le-a concedat el însuși, pentru că, la urma urmei, adopțiunea nu este decât un act de binefacere și de liberalitate. Donațiunile anterioare adopțiunii nu sunt supuse reducerii, pentru că bunurile dăruite înainte de adopțiune fiind, în momentul acestui contract eșite din patrimoniul adoptatorului, adoptatul nu le a avut în vedere, pe când el a contat, de bună samă, pe bunurile care, în momentul adopțiunii, existau în patrimoniul adoptatorului. Adoptatul tre-

bue deci să poată reduce liberalitățile care au avut de obiect aceste din urmă bunuri. (Vezi în acest sens, Taulier, *Théorie raisonnée du code civil*, I, pag. 452 urm.; Grenier, *Adoption*, 40; Riffé, *Idem*, pag. 82; Favard, *Répert. v-o. Adoption*, s. II, § 3, No. 5; Chabot, *Quest. transitoires*, v-o. *Adoption*, § 5; Toullier, Duvergier, I, partea II, 1011, pag. 172, 173 (Duvergier nu împăriașește însă această părere). Vezi și C. Rouen (în privința rezervei copilului natural), Sirey, 44, 2, 534, etc.

În fine, după al treilea sistem, admis și prin sentința ce adnotăm, se decide, cu drept cuvânt, că toate donațiunile, atât cele anterioare, cât și cele posterioare adopțiunii sunt supuse reducerii, pentru că adoptatul are în succesiunea adoptatorului aceleași drepturi ca și un copil legitim, și pentru că dreptul de rezervă al copilului adoptat se exercită în acelaș mod și produce aceleași efecte ca și acel conferit copilului legitim. (Vezi în acest din urmă sens, Duranton, III, 317 și VIII, 581; Marcadé II, 108; Aubry et Rau, IX, § 560, pag. 203, 204, text și notă 18, ed. a 5-a; Zachariae, *Handbuch des französischen Civilrechts*, III, § 530, pag. 503, text și nota 7, ed. Crome; Massé-Vergé, I, § 179, pag. 353, nota 9; Ducaurroy, Bonnier et Roustain, I, 521; Duvergier asupra lui Toullier, I, partea II, pag. 172, nota 1; Demante, II, 85 bis 1; Valette sur Proudhon, *Étas des personnes*, II, p. 222 și *Cours de code civil*, I, pag. 470; Valette, *Explic. sommaire du 1-e livre du code civil*, pag. 195; Beaumont-Baupré, *De la portion des biens disponible et de la réduction*, I, 189, 190, pag. 185, 186; Vernet, *Quotité disponible*, No. 352; Gillet, *Revue pratique de droit français*, tom. 43, anul 1877, pag. 319 urm.; Dalloz, *Nouveau code civil annoté*, I, art. 350, No. 16; Pand. fr., *Adoption*, 370 urm.; *Répert. Sirey*, eod. vo., 237 urm.; Baudry et Colin, *Don. et testaments*, I, 705; Baudry et Chéniaux, *Personnes (Adoption)*, V, 97, pag. 97 urm.; Planiol, III, 3058; Thuy, I, 485; T. Huc, III, 126; D-molombe, VI, 160, 162, etc.

Tot în acest sens este și jurisprudența. Vezi Cas. fr. *Pand. chron.*, I, partea întâi, pag. 261; C. Paris, Sirey, 39, 2, 200, etc. Trib. Tecuci, *Dreptul* din 1892, No. 30, pag. 239; Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1911, No. 1, pag. 7, etc.

„Considerând, zice această din urmă sentință a trib. Ilfov, că, după art. 315 c. civil, adoptatul are în succesiunea adoptatorului aceleași drepturi ca și copii născuți din căsătorie, chiar dacă posterior adopțiunii s'ar naște asemenea copii din căsătoria adoptatorului, că doctrina, ca și jurisprudența, discutând efectele adopțiunii, din punctul de vedere al dreptului de succesiune al adoptatului asupra averii adoptatorului, în general și aproape fără discuție, au admis că adoptatul are perfect exact aceleași drepturi în acea avere, ca și orice copii de sânge; că dânsul are aceleași drepturi la re-

zervă ca și copilul legitim și, pe temeiul ei, poate cere reducerea liberalităților ce ar depăși acea rezervă, atât în privința donațiunilor anterioare cât și celor posterioare adopțiunii;

Că, mai departe, doctrina, ca și jurisprudența, admite, ca o consecință a perfecte asimilări de drepturi între drepturile fiului adoptiv și ale fiului legitim, că și fiul adoptiv are de drept seziua, ca și cel legitim și, ca atare, are de drept dela lege posesiunea averii moștenită dela adoptător și n'are nevoie s'o ceară dela justiție (Vezi *D. Alexandresco*, tom. II, pag. 406 urm., ed. a 2-a, cu trimitere la întreaga doctrină și jurisprudență), etc. (Judecător unic: *Eftimie Antonescu*). *Dreptul*, 1911, No. 1, pag. 7).

Ne-a mai rămas să zicem câteva cuvinte asupra ultimului punct al sentinței tribun., care și acesta este controversat.

Tribun. Gap decide, cu drept cuvânt, în baza principiilor mai sus expuse, că adoptatul poate cere reducere donațiunii de bunuri viitoare (instituție contractuală), făcută de adoptător, prin contractul de căsătorie, soției sale, înainte de adopțiune. Odată ce donațiunile anterioare adopțiunii sunt, după cum am văzut, fără nicio distincție, supuse reducerii, neapărat că și instituția contractuală făcută de adoptător soției sale va avea aceeași soartă, ea nefiind decât o donațiune de bunuri viitoare făcută prin contractul de căsătorie (art. 933 c. civil).

Dar tribunalul merge mai departe. El admite că, dacă adoptătorul s'a căsătorit în urma adopțiunii, adoptatul care va veni la moștenirea lui, poate să invoace dispoziția excepțională a art. 939 c. civil, după care, bărbatul sau femeia, care având unul sau mai mulți copii dintr'o altă însoțire, legitimi sau legitimați, s'a căsătorit din nou, nu poate face celuilalt soț o liberalitate, fie prin donațiune, fie prin testament, decât pentru o parte egală cu partea legitimă a copilului ce a luat mai puțin, fără ca, nici într'un caz, liberalitățile făcute noului soț să poată întrece o pătrime din bunurile dispunătorului.

De astă dată, chestiunea este îndoelnică, căci legea vorbind numai de copiii născuți din altă căsătorie (textul nostru întrebuintează neologismul nepotrivit *maritaj*), dreptul rezervei speciale, statornicită de art. 939, aparține numai copiilor de sânge. Cel puțin în acest sens se pronunță majoritatea autorilor. Vezi *Planiol*, III, 3239; *T. Hue*, III, 126 și VI, 485; *Aubry et Rau*, IX, § 560, pag. 205, text și nota 21 și XI, § 690, p. 151, ed. a 5-a; *Zachariæ*, op. cit. (ed. germ.), IV, § 700, p. 352, text și nota 3, ed. Crome; *Massé Vergé*, III, § 461, p. 163, nota 4, care se contrazice cu cele spuse în tom. I, § 179, p. 353, nota 10; *Baudry et Colin*, *Don. et testaments*, II, 4078; *Troplong*, *Idem*, IV, 2701, p. 556, 557; *Gillet*, *Revue pratique*, loco supra cit., pag. 320; *Boutry*, *Don. entre époux*, 449, și alți autori ci-

tați în tom. IV, partea I-a, al Coment. noastre, p. 752, nota 3, precum și în *Dalloz*, *Nouveau Code civil annoté*, I, art. 350, No. 21, 22. — *Contră*: *Demolombe*, VI, 163 și XIII, 560, 586; *Répert. Sirey*, vo. *Don. entre-vifs*, 6066; *Pand. fr.*, vo. *Don. et testaments*, 12433 (Vezi însă același *Répert.*, vo. *Adoption*, 387). *Cpr. Baudry et Chéneaux*, *Personnes*, V, 98, p. 100, care pare a susține ambele păreri.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

INDREPTĂRI

În articolul d-lui Andrei Rădulescu, despre „*Impărțea prin atribuțiune*” publicat în No. 35, rândurile 3—9 coloana II-a pag. I vor fi citite astfel:

Când indivizarii n'au drepturi egale nici părțile atribuite în obiectul de împărțit nu pot fi egale; din bunul comun trebuie să ia fiecare numai partea corespunzătoare dreptului său.

A. apărut în editura Tip. „*Curierul Judiciar*”, primul număr din **Revista Marilor Procese**, sub direcțiunea cunoscutului publicist și avocat **I. Gr. Periețeanu**, cu concursul unui comitet de distinși juriști, având ca Secretar de redacție pe d-l avocat V. V. Stanciu.

Acest prim număr, de peste 16 coale tipar, imprimat pe hârtie velină, cuprinde în întregime Procesul **Păltineanu-Lăzărescu**, și în anexe Portretele grafice și literare ale Procurorului general N. Procopescu, Procurorului Al. Dem. Oprescu, cari au pus concluziuni la Înalta Curte de Casație, și ale avocaților pledanți în această afacere: *Istrate Micescu*, **I. Gr. Periețeanu**, *P. Sadoveanu*, *E. Otulescu* și *H. Aznavorian*. *Prețul acestui volum lei 120.*

Volumul fiind complet gata, se expediază tuturilor celor cari s'au înscris pe listele de abonament și au achitat costul.

Abonamentul anual costă: 800 lei p. Autorități, Case de Comerț, particulari; 500 lei p. avocați și 400 lei pentru magistrați.

D-nii Prim Președinți, Președinți de Curți și Trib., Judecătorii de Ocoale, Decanii Barourilor cărora li s'au trimis liste pentru subscrierea de abonamente, și încă nu le-au înapoiat, sunt rugați a le completa cu cât mai mulți subscriitori și a ni le retrimite cât mai urgent, împreună cu sumele ce vor încasa la facerea: namentelor, pentru a putea expedia volumele cu chitanțe respective de plata făcută.

«CURIERUL JUDICIAR» S. A.

Prevenim pe d-nii abonați că numerile ce le cer în cursul anului, trebuie să le plătească. Numai acele numere se servesc fără nici o plată, pentru care ni se reclamă în cursul săptămânii următoare că nu s'au primit, pentru ca și noi să putem reclama Direcțiunii poștei nepredarea lor la timp.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincii a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „*Curierul Judiciar*”, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida No...”